דפנוס גרסה של שלושה עמודים

אלפבית: קבוצה Σ המקיימת $0 < |\Sigma| < \aleph_0$.

מילים: יהי Σ אלפבית אזי $\Sigma^* = \bigcup_{n=0}^{\infty} \Sigma^n$.

אורך של מילה: יהי Σ אלפבית ותהא $w \in \Sigma^n$ מילה אזי $|w| = n$.

המילה הריקה: יהי Σ אלפבית אזי $|\varepsilon| = 0$ עבורה $\varepsilon \in \Sigma^*$.

היפוך מילה: תהא $\langle w_1 \dots w_n \rangle \in \Sigma^*$ אזי $\langle w_1 \dots w_n \rangle^R = \langle w_n \dots w_1 \rangle$.

שרשור מילים: תהיינה $\langle w_1 \dots w_n \rangle, \langle \omega_1 \dots \omega_m \rangle \in \Sigma^*$ אזי $\langle w_1 \dots w_n \rangle \langle \omega_1 \dots \omega_m \rangle = \langle w_1 \dots w_n, \omega_1 \dots \omega_m \rangle$.

חזקה של מילה: תהא $\langle w_1 \dots w_n \rangle \in \Sigma^*$ ויהי $m \in \mathbb{N}$ אזי $\langle w_1 \dots w_n \rangle^m = \prod_{i=1}^{m} \langle w_1 \dots w_n \rangle$.

מספר המופעים של אות במילה: תהא $w \in \Sigma^n$ ותהא $\sigma \in \Sigma$ אות אזי $\#_\sigma(w) = |\{i \in [n] \mid w_i = \sigma\}|$.

שפה: יהי Σ אלפבית אזי $L \subseteq \Sigma^*$.

היפוך שפה: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי $L^R = \left\{w^R \mid w \in L\right\}$.

שרשור שפות: תהיינה $L_1, L_2 \subseteq \Sigma^*$ שפות אזי $L_1 \parallel L_2 = L_1 L_2 = \{w\omega \mid (w \in L_1) \wedge (\omega \in L_2)\}$.

חזקה של שפה: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה ויהי $m \in \mathbb{N}$ אזי $L^m = \left\{\prod_{i=1}^{k} w_i \mid \forall i \in [k] . w_i \in L\right\}$.

סגור קליני של שפה: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי $L^* = \bigcup_{k=0}^{\infty} L^k$.

שפת הרישא: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי $\text{prefix}(L) = \left\{y \in \Sigma^* \mid \exists x \in \Sigma^* . yx \in L\right\}$.

שפת הסיפא: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי $\text{suffix}(L) = \left\{y \in \Sigma^* \mid \exists x \in \Sigma^* . xy \in L\right\}$.

אלגוריתם מכריע שפה: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי אלגוריתם $A : \Sigma^* \to \{\text{true}, \text{false}\}$ המקיים

- מקבל: לכל $x \in L$ מתקיים $A(x) = \text{true}$.
- דוחה: לכל $x \notin L$ מתקיים $A(x) = \text{false}$.

פונקציה בוליאנית: תהיינה $n, m \in \mathbb{N}$ אזי $f : \{0,1\}^n \to \{0,1\}^m$.

בסיס פונקציות בוליאניות: תהיינה $f_1 \dots f_n$ פונקציות בוליאניות אזי $\{f_1 \dots f_n\}$.

בסיס דה־מורגן: $\mathcal{B} = \{\wedge, \vee, \neg\}$.

הערה: תמיד נוסיף לבסיס את הפונקציות הקבועות.

מעגל בוליאני: יהי $\mathcal{B}$ בסיס פונקציות בוליאניות ותהיינה $k_1 \dots k_n \in \mathbb{N}_+$ ותהיינה $f_1 \dots f_n \in \mathcal{B}$ באשר $f_i : \{0,1\}^{k_i} \to \{0,1\}$ לכל $i \in [n]$ ותהיינה $x_1 \dots x_m, y_1 \dots y_k \in \{0,1\}$ אזי גרף מכוון G מעל $\{f_1 \dots f_n, x_1 \dots x_m, y_1 \dots y_k\}$ המקיים

- G חסר מעגלים מכוונים.
- לכל $i \in [m]$ מתקיים $\deg^-(x_i) = 0$.
- לכל $i \in [n]$ מתקיים $\deg^-(f_i) = k_i$.
- לכל $i \in [k]$ מתקיים $\deg^-(y_i) = 1$ וכן $\deg^+(y_i) = 0$.

שער: יהי מעגל בוליאני $f_1 \dots f_n$.

חוטים: יהי C מעגל בוליאני אזי $E(C)$.

fan-out: יהי C מעגל בוליאנרי אזי $\max_{v \in V(C)} \deg^+(v)$.

נוחסאות: יהי C מעגל בוליאנרי אזי $\{G \leq C \mid G \text{ הוא } 1 \text{ ה־fan-out של}\}$.

שערוך מעגל בוליאנרי על קלט: יהי C מעגל בוליאנרי ויהי $v \in \{0,1\}^m$ אזי $v = (x_1 \dots x_m)$ וכן y_i הינו הפלט הנוצר מהפעלת הפונקציות הבוליאניות על הקודקודים הנכנסים.

סימון: יהי C מעגל בוליאני ויהי $v \in \{0,1\}^m$ אזי השערוך של C על v הוא $C(v) = (y_1 \dots y_k)$.

מעגל מקבל מילה: יהי C מעגל בעל פלט יחיד אזי $w \in \{0,1\}^n$ עבורו $C(w) = 1$.

שפה של מעגל: יהי C מעגל בעל פלט יחיד אזי $L(C) = \{x \in \{0,1\}^n \mid \text{מקבל את } x\ C\}$.

מעגל מחשב פונקציה: תהא $f : \{0,1\}^n \to \{0,1\}$ אזי מעגל בוליאני C עבורו לכל $v \in \{0,1\}^n$ מתקיים $C(v) = f(v)$.

משפחה אוניברסלית דה־מורגן: תהא $f : \{0,1\}^m \to \{0,1\}^k$ אזי קיים מעגל בוליאני C מעל בסיס דה־מורגן עבורו לכל $v \in \{0,1\}^m$ מתקיים $C(v) = f(v)$.

הערה: מכאן והלאה כל המעגלים הם בוליאניים ומעל בסיס דה־מורגן.

משפחה של מעגלים: מעגלים $\{C_n\}_{n \in \mathbb{N}}$ עבורם C_i מקבל קלט באורך i.

שפה של משפחת מעגלים: תהא $\mathcal{C}$ משפחה של מעגלים אזי $L(\mathcal{C}) = \left\{x \in \{0,1\}^* \mid x \in L\left(\mathcal{C}_{|x|}\right)\right\}$.

משפחה מכריעה שפה: תהא $\mathcal{L} \subseteq \{0,1\}^*$ שפה אזי משפחה של מעגלים $\mathcal{C}$ עבורה $L(\mathcal{C}) = \mathcal{L}$.

מודל לא יוניפורמי: משפחה של מעגלים $\mathcal{C}$ עבורה לכל $n \in \mathbb{N}$ יש אלגוריתם שונה.

מודל יוניפורמי: משפחה של מעגלים $\mathcal{C}$ עבורה לכל $n \in \mathbb{N}$ יש אלגוריתם זהה.

גודל מעגל: יהי מעגל בוליאני C אזי $|C|$ מספר השערים ב־C.

חסם עליון לגודל משפחת מעגלים: תהא $\mathcal{C}$ משפחה של מעגלים אזי $S : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ עבורה $|\mathcal{C}_n| \leq S(n)$.

טענה: תהא $f : \{0,1\}^n \to \{0,1\}$ אזי קיים מעגל C שמחשב את f בגודל $\mathcal{O}(n \cdot 2^n)$.

מסקנה: תהא $\mathcal{L} \subseteq \{0,1\}^n$ אזי קיים מעגל C עבורו $L(C) = \mathcal{L}$ וכן $|C| = \mathcal{O}(n \cdot 2^n)$.

טענה: תהא $f : \{0,1\}^n \to \{0,1\}$ אזי קיים מעגל C שמחשב את f בגודל $\mathcal{O}(2^n)$.

מסקנה: תהא $\mathcal{L} \subseteq \{0,1\}^n$ אזי קיים מעגל C עבורו $L(C) = \mathcal{L}$ וכן $|C| = \mathcal{O}(2^n)$.

משפט לופיאנוב: תהא $f : \{0,1\}^n \to \{0,1\}$ אזי קיים מעגל C שמחשב את f בגודל $\mathcal{O}\left(\frac{2^n}{n}\right)$.

טענה שאנון: קיים $n \in \mathbb{N}$ עבורו קיימת $f : \{0,1\}^n \to \{0,1\}$ שאינה ניתנת לחישוב בעזרת מעגל C בגודל קטן מאשר $\frac{2^n}{10n}$.

אוטומט סופי דטרמיניסטי (אס"ד): תהא $Q \neq \varnothing$ קבוצה סופית יהי Σ אלפבית תהא $\delta : Q \times \Sigma \to Q$ יהי $q \in Q$ ותהא $F \subseteq Q$ אזי $(Q, \Sigma, \delta, q, F)$.

מצבים באוטומט סופי דטרמיניסטי: יהי $(Q, \Sigma, \delta, q, F)$ אס"ד אזי Q.

אלפבית באוטומט סופי דטרמיניסטי: יהי $(Q, \Sigma, \delta, q, F)$ אס"ד אזי Σ.

פונקציית מעברים באוטומט סופי דטרמיניסטי: יהי $(Q, \Sigma, \delta, q, F)$ אס"ד אזי δ.

מצב התחלתי באוטומט סופי דטרמיניסטי: יהי $(Q, \Sigma, \delta, q, F)$ אס"ד אזי q.

מצבים מקבלים באוטומט סופי דטרמיניסטי: יהי $(Q, \Sigma, \delta, q, F)$ אס"ד אזי F.

פונקציית המעברים המורחבת: יהי $(Q, \Sigma, \delta, q_0, F)$ אס"ד אזי $\hat{\delta} : Q \times \Sigma^* \to Q$ עבורה לכל $q \in Q$ מתקיים $\hat{\delta}(q, \varepsilon) = q$ וכן לכל $x \in \Sigma^n$ מתקיים $\hat{\delta}(q, x) = \hat{\delta}\left(\hat{\delta}\left(q, x_1 \dots x_{n-1}\right), x_n\right)$.

אוטומט סופי דטרמיניסטי מקבל מילה: יהי $(Q, \Sigma, \delta, q_0, F)$ אס"ד אזי $\hat{\delta}(q_0, x) \in F$ המקיים $x \in \Sigma^*$.

טענה: יהי $(Q, \Sigma, \delta, q, F)$ אס"ד אזי $L(A) = \{x \in \Sigma^* \mid \text{מקבל את } A\ x\}$.

שפה של אוטומט סופי דטרמיניסטי: יהי A אס"ד אזי $L(N) = L(M)$ עבורו N אס"ד אזי קיים אס"ד M.

מקבילות: יהי N אס"ד אזי קיים אס"ד A עבורו $L(A) = L(M)$.

מסקנה: יהי $\mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי $\mathcal{L}$ רגולרית $\Longleftrightarrow$ (קיים אס"ד N המקיים $L(N) = \mathcal{L}$).

ביטוי רגולרי (ב"ר): יהי Σ אלפבית אזי

- $\varnothing$.
- יהי $a \in \Sigma_\varepsilon$ אזי a.
- יהיו R_1, R_2 ביטויים רגולרים אזי $R_1 \cup R_2$.
- יהיו R_1, R_2 ביטויים רגולרים אזי $R_1 R_2$.
- יהי R ביטוי רגולרי אזי R^*.

שפה נוצרת מביטוי רגולרי: יהי Σ אלפבית אזי

- $L(\varnothing) = \varnothing$.
- יהי $a \in \Sigma_\varepsilon$ אזי $L(a) = \{a\}$.
- יהיו R_1, R_2 ביטויים רגולרים אזי $L(R_1 \cup R_2) = L(R_1) \cup L(R_2)$.
- יהיו R_1, R_2 ביטויים רגולרים אזי $L(R_1 R_2) = L(R_1) L(R_2)$.
- יהי R ביטוי רגולרי אזי $L(R^*) = L(R)^*$.

סימון: יהי Σ אלפבית אזי $R(\Sigma) = \{r \in \Sigma^* \mid \text{ביטוי רגולרי } r\}$.

הערה: קיים סדר פעולות לביטויים רגולרים

- סגור קליני.
- שרשור.
- איחוד.

טענה: $\{x \mid \#_1(x) = 1 \mod 2\}$ רגולרית.

טענה: $\left\{y\,1\,0^{2k} \mid (y \in \{0,1\}^*) \wedge (k \in \mathbb{N})\right\}$ רגולרית.

טענה: יהיו $L_1, L_2, L_3 \subseteq \Sigma^*$ שפות אזי $L_1(L_2 L_3) = (L_1 L_2) L_3$.

טענה: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה באשר $L \neq \varnothing$ וכן $L \neq \{\varepsilon\}$ אזי L^* אינסופית.

משפט: תהיינה $L, \mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפות רגולריות אזי

- $L \cup \mathcal{L}$ רגולרית.
- $L \cap \mathcal{L}$ רגולרית.
- $\overline{L}$ רגולרית.
- $L \| \mathcal{L}$ רגולרית.
- לכל $n \in \mathbb{N}$ מתקיים כי L^n רגולרית.
- L^* רגולרית.

מסקנה: $\{x \mid \#_1(x) = 0 \mod 2\}$ רגולרית.

אוטומט סופי לא־דטרמיניסטי מינוס (אסלד"ם): תהא $Q \neq \varnothing$ קבוצה סופית יהי Σ אלפבית תהא $\delta : Q \times \Sigma \to \mathcal{P}(Q)$ ותהיינה $S, F \subseteq Q$ אזי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$.

מצבים באוטומט סופי לא־דטרמיניסטי מינוס: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסלד"ם אזי Q.

אלפבית באוטומט סופי לא־דטרמיניסטי מינוס: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסלד"ם אזי Σ.

פונקציית מעברים באוטומט סופי לא־דטרמיניסטי מינוס: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסלד"ם אזי δ.

מצבים התחלתיים באוטומט סופי לא־דטרמיניסטי מינוס: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסלד"ם אזי S.

מצבים מקבלים באוטומט סופי לא־דטרמיניסטי מינוס: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסלד"ם אזי F.

פונקציית המעברים המורחבת: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסלד"ם אזי $\hat{\delta} : \mathcal{P}(Q) \times \Sigma^* \to \mathcal{P}(Q)$ עבורה לכל $T \subseteq Q$ מתקיים $\hat{\delta}(T, \varepsilon) = T$ וכן לכל $x \in \Sigma^n$ מתקיים $\hat{\delta}(q, x) = \bigcup_{q \in \hat{\delta}\left(T, x_1 \dots x_{n-1}\right)} \delta(q, x_n)$.

אוטומט סופי לא־דטרמיניסטי מינוס מקבל מילה: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסלד"ם אזי $\hat{\delta}(S, x) \cap F \neq \varnothing$ המקיים $x \in \Sigma^*$.

טענה: יהי M אסלד"ם ויהי $x \in \Sigma^n$ אזי M מקבל את x $\Longleftrightarrow$ (קיימים $q_0 \dots q_n \in Q$ עבורם $q_0 \in S$ וכן $q_i \in \delta\left(q_{i-1}, x_i\right)$ לכל $i \in [n]$ וכן $q_n \in F$).

שפה של אוטומט סופי לא־דטרמיניסטי מינוס: יהי M אסלד"ם אזי $L(M) = \{x \in \Sigma^* \mid \text{מקבל את } x\ M\}$.

אוטומט סופי דטרמיניסטי מינוס החזקה: יהי $M = (Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסלד"ם אזי אס"ד $\left(Q', \Sigma, \delta', q_0, F'\right)$ באשר

- $Q' = \mathcal{P}(Q)$.
- $\delta'(T, x) = \bigcup_{q \in T} \delta(q, x)$.
- $q_0 = S$.
- $F' = \{T \subseteq Q \mid T \cap F \neq \varnothing\}$.

למה: יהי M אסלד"ם יהי A אס"ד החזקה של M תהא $T \subseteq Q_N$ ויהי $x \in \Sigma^*$ אזי $\hat{\delta}_A(T, x) = \hat{\delta}_M(T, x)$.

משפט: יהי M אסלד"ם אזי קיים אס"ד A עבורו $L(M) = L(A)$.

סימון: יהי Σ אלפבית אזי $\Sigma_\varepsilon = \Sigma \cup \{\varepsilon\}$.

אוטומט סופי לא־דטרמיניסטי (אסל"ד): תהא $Q \neq \varnothing$ קבוצה סופית יהי Σ אלפבית תהא $\delta : Q \times \Sigma_\varepsilon \to \mathcal{P}(Q)$ ותהיינה $S, F \subseteq Q$ אזי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$.

מצבים באוטומט סופי לא־דטרמיניסטי: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסל"ד אזי Q.

אלפבית באוטומט סופי לא־דטרמיניסטי: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסל"ד אזי Σ.

פונקציית מעברים באוטומט סופי לא־דטרמיניסטי: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסל"ד אזי δ.

מצבים התחלתיים באוטומט סופי לא־דטרמיניסטי: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסל"ד אזי S.

מצבים מקבלים באוטומט סופי לא־דטרמיניסטי: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסל"ד אזי F.

סימון: יהי $x \in \Sigma^*$ ויהי $\sigma_1 \dots \sigma_n \in \Sigma \setminus \{\varepsilon\}$ ויהיו $k_0 \dots k_n \in \mathbb{N}$ עבורם $x^\varepsilon = \sigma_1 \dots \sigma_n$ אזי $x = \varepsilon^{k_0} \sigma_0 \varepsilon^{k_1} \sigma_1 \varepsilon^{k_2} \dots \sigma_n \varepsilon^{k_n}$.

טענה: יהי A אסל"ד ויהי $x \in \Sigma^n$ אזי A מקבל את x $\Longleftrightarrow$ (קיימים $q_0 \dots q_n \in Q$ עבורם $q_0 \in S$ וכן $q_i \in \delta\left(q_{i-1}, x_i^\varepsilon\right)$ לכל $i \in [n]$ וכן $q_n \in F$).

שפה של אוטומט סופי לא־דטרמיניסטי: יהי A אסל"ד אזי $L(A) = \{x \in \Sigma^* \mid \text{מקבל את } A\ x\}$.

משפט: יהי N אסל"ד אזי קיים אסל"ד M עבורו $L(N) = L(M)$.

מסקנה: יהי N אסל"ד אזי קיים אס"ד A עבורו $L(A) = L(M)$.

מסקנה: יהי $\mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי $\mathcal{L}$ רגולרית $\Longleftrightarrow$ (קיים אסל"ד N המקיים $L(N) = \mathcal{L}$).

ביטוי רגולרי (ב"ר): יהי Σ אלפבית אזי

- $\varnothing$.
- יהי $a \in \Sigma_\varepsilon$ אזי a.
- יהיו R_1, R_2 ביטויים רגולרים אזי $R_1 \cup R_2$.
- יהיו R_1, R_2 ביטויים רגולרים אזי $R_1 R_2$.
- יהי R ביטוי רגולרי אזי R^*.

הערה: קיים סדר פעולות לביטויים רגולרים

- סגור קליני.
- שרשור.
- איחוד.

משפט: יהי Σ אלפבית ותהא $\mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי $\mathcal{L}$ רגולרית $\Longleftrightarrow$ (קיים $r \in R(\Sigma)$ עבורו $L(r) = \mathcal{L}$).

שפה ניתנת לניפוח: שפה $\mathcal{L}$ וקבוע $\ell > 0$ עבורם לכל $w \in \mathcal{L}$ באשר $|w| > \ell$ קיימים $x, y, z \in \Sigma^*$ באשר $|y| > 0$ וכן $|xy| \leq \ell$ וכן $w = xyz$ וכן לכל $k \in \mathbb{N}$ מתקיים $xy^k z \in L$.

טענה למת הניפוח: תהא $\mathcal{L}$ שפה רגולרית אזי קיים $\ell > 0$ עבורו $\mathcal{L}$ ניתנת לניפוח ℓ.

קבוע הניפוח: תהא $\mathcal{L}$ שפה רגולרית אזי $\min\left\{\ell \in \mathbb{N}_+ \mid \mathcal{L} \text{ ניתנת לניפוח } \ell\right\}$.

טענה: $\{x \in \{0,1\}^* \mid \#_0(x) = \#_1(x)\}$ אינה רגולרית.

טענה: $\left\{0^i 1^j \mid i > j\right\}$ אינה רגולרית.

טענה: $\{a^p \mid a \in \Sigma, \text{ראשוני } p\}$ אינה רגולרית.

טענה: השפה $\left\{a^i b^n c^n \mid n \in \mathbb{N}, i \in \mathbb{N}_+\right\} \cup \left\{b^n c^n \mid n, m \in \mathbb{N}\right\}$ ניתנת לניפוח 1 וכן אינה רגולרית.

הגדרה: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי $\sim_L = \left\{(x, y) \in (\Sigma^*)^2 \;\middle|\; \forall z \in \Sigma^* . (yz \in L) \Longleftrightarrow (xz \in L)\right\}$.

טענה: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי $\sim_L$ הינו יחס שקילות.

הגדרה: יהי A אס"ד אזי $\sim_A = \left\{(x, y) \in (\Sigma^*)^2 \;\middle|\; \hat{\delta}(q_0, x) = \hat{\delta}(q_0, y)\right\}$.

טענה: יהי A אס"ד ויהיו $x, y \in \Sigma^*$ עבורם $x \sim_A y$ אזי $x \sim_{L(A)} y$.

מסקנה: יהי A אס"ד אזי $|Q| \geq |\Sigma^*/\sim_A| \geq \left|\Sigma^*/\sim_{L(A)}\right|$.

מסקנה: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה רגולרית אזי $\Sigma^*/\sim_L$ סופית.

משפט מייהיל־נרוד: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי L רגולרית) $\Longleftrightarrow$ ($\Sigma^*/\sim_L$ סופית).

סימון: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה באשר $\Sigma^*/\sim_L$ סופית תהא $\{x_1 \dots x_n\}$ קבוצת נציגים של $\Sigma^*/\sim_L$ ויהי $y \in \Sigma^*$ עבורו $\text{Class}(y) = i$ אזי $y \sim_L x_i$.

אוטומט סופי דטרמיניסטי המחלקות: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה באשר $\Sigma^*/\sim_L$ סופית ותהא $\{x_1 \dots x_n\}$ קבוצת נציגים של $\Sigma^*/\sim_L$ אזי אס"ד $(Q, \Sigma, \delta, q_0, F)$ באשר

- $Q = \left[\left|\Sigma^*/\sim_L\right|\right]$.
- $\delta(i, \sigma) = \text{Class}(x_i \sigma)$.
- $q_0 = \text{Class}(\varepsilon)$.
- $F = \{i \in Q \mid x_i \in L\}$.

טענה: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה באשר $\Sigma^*/\sim_L$ קבוצת נציגים של $\{x_1 \dots x_n\}$ סופית ותהא A אס"ד המחלקות של L ויהי $y \in \Sigma^*$ אזי $\hat{\delta}_A(q_0, y) = \text{Class}(y)$.

טענה: יהי $n \in \mathbb{N}_+$ אזי קיים אסל"ד N מעל $[n]$ באשר $|Q| = n$ עבורו $L(N) = \{x \in [n]^* \mid \exists \sigma \in \Sigma . \#_\sigma(x) = 0\}$.

טענה: יהי $n \in \mathbb{N}_+$ ויהי A אס"ד מעל $[n]$ עבורו $|Q| \geq 2^n$ אזי $L(A) = \{x \in [n]^* \mid \exists \sigma \in \Sigma . \#_\sigma(x) = 0\}$.

מכונת טיורינג (מ"ט): תהא $Q \neq \varnothing$ קבוצה סופית יהי Σ אלפבית יהי Γ אלפבית עבורו $\Sigma \subseteq \Gamma$ וכן $\sqcup \in \Gamma \setminus \Sigma$ יהיו $q_0, q_a, q_r \in Q$ באשר $q_a \neq q_r$ ותהא $\delta : (Q \setminus \{q_a, q_r\}) \times \Gamma \to Q \times \Gamma \times \{L, R\}$ אזי $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$.

מצבים במכונת טיורינג: תהא $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$ מ"ט אזי Q.

אלפבית במכונת טיורינג: תהא $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$ מ"ט אזי Σ.

אלפבית סרט במכונת טיורינג: תהא $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$ מ"ט אזי Γ.

פונקציית מעברים במכונת טיורינג: תהא $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$ מ"ט אזי δ.

מצב התחלתי במכונת טיורינג: תהא $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$ מ"ט אזי q_0.

מצב מקבל במכונת טיורינג: תהא $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$ מ"ט אזי q_a.

מצב דוחה במכונת טיורינג: תהא $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$ מ"ט אזי q_r.

קונפיגורציה: תהא M מ"ט אזי $c \in \Gamma^* Q \Gamma^*$.

קונפיגורציה התחלתית: תהא M מ"ט אזי קונפיגורציה $c \in \Gamma^* Q \Gamma^*$ עבורה קיים $v \in \Sigma^*$ המקיימת $c = q_0 v$.

קונפיגורציה מקבלת: תהא M מ"ט אזי קונפיגורציה $c \in \Gamma^* Q \Gamma^*$ עבורה קיימים $u, v \in \Sigma^*$ המקיימים $c = u q_a v$.

קונפיגורציה דוחה: תהא M מ"ט אזי קונפיגורציה $c \in \Gamma^* Q \Gamma^*$ עבורה קיימים $u, v \in \Sigma^*$ המקיימים $c = u q_r v$.

הערה: תהא M מ"ט ותהא c קונפיגורציה אזי נזהה את $c\sqcup$ עם c.

קונפיגורציה עוברת/צעד: תהא M מ"ט תהא c קונפיגורציה אזי קונפיגורציה c' המקיימת אחד הבאים

- קיימים $q, q' \in Q$ וקיימים $a, b, b' \in \Gamma$ וקיימים $u, v \in \Gamma^*$ עבורם $c = uaqbv$ וכן $c' = uq'ab'v$ וכן $\delta(q, b) = \left(q', b', L\right)$.
- קיימים $q, q' \in Q$ וקיימים $b, b' \in \Gamma$ וקיימים $u, v \in \Gamma^*$ עבורם $c = qbv$ וכן $\delta(q, b) = \left(q', b', L\right)$ וכן $c' = q'b'v$.
- קיימים $q, q' \in Q$ וקיימים $b, b' \in \Gamma$ וקיימים $u, v \in \Gamma^*$ עבורם $c = uqbv$ וכן $\delta(q, b) = \left(q', b', R\right)$ וכן $c' = ub'q'v$.

מכונת טיורינג מקבלת מילה: תהא M מ"ט אזי $x \in \Sigma^*$ עבורו קיימים $c_0 \dots c_n$ קונפיגורציות באשר $c_0 = q_0 x$ וכן c_{i-1} עוברת ל־c_i לכל $i \in [n]$ וכן c_n קונפיגורציה מקבלת.

מכונת טיורינג דוחה מילה: תהא M מ"ט אזי $x \in \Sigma^*$ עבורו קיימים $c_0 \dots c_n$ קונפיגורציות באשר $c_0 = q_0 x$ וכן c_{i-1} עוברת ל־c_i לכל $i \in [n]$ וכן c_n קונפיגורציה דוחה.

שפה של מכונת טיורינג: תהא M מ"ט אזי $L(M) = \{x \in \Sigma^* \mid \text{מקבל את } x\ M\}$.

מכונת טיורינג לא עוצרת על קלט: תהא M מ"ט אזי $x \in \Sigma^*$ עבורו M לא מקבלת ולא דוחה את x.

מודלים שקולים: מודלים M, M' עבורם לכל A מסוג M וכן לכל B מסוג M' מתקיים

- קיימת A' מסוג M' המקיימת $L(A) = L\left(A'\right)$.
- קיימת B' מסוג M המקיימת $L(B) = L\left(B'\right)$.

מסקנה: אס"ד, אסל"ד ואסלד"ם הינם מודלים שקולים.

מכונת טיורינג נחה: תהא $Q \neq \varnothing$ קבוצה סופית יהי Σ אלפבית יהי Γ אלפבית עבורו $\Sigma \subseteq \Gamma$ וכן $\sqcup \in \Gamma \setminus \Sigma$ יהיו $q_0, q_a, q_r \in Q$ באשר $q_a \neq q_r$ ותהא $\delta : (Q \setminus \{q_a, q_r\}) \times \Gamma \to Q \times \Gamma \times \{L, R, S\}$ אזי $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$.

הערה: את כל הפעולות ממכונת טיורינג נכליל בצורה הטבעית עבור מכונת טיורינג נחה.

מסקנה: מכונת טיורינג ומכונת טיורינג נחה הינן מודלים שקולים.

מכונת טיורינג רב־סרטית: יהי $k \in \mathbb{N}_+$ תהא $Q \neq \varnothing$ קבוצה סופית יהי Σ אלפבית יהי Γ אלפבית עבורו $\Sigma \subseteq \Gamma$ וכן $\sqcup \in \Gamma \setminus \Sigma$ יהיו $q_0, q_a, q_r \in Q$ באשר $q_a \neq q_r$ ותהא $\delta : (Q \setminus \{q_a, q_r\}) \times \Gamma^k \to Q \times \{L, R\}^k$ אזי $(k, Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$.

הערה: את כל הפעולות ממכונת טיורינג נכליל בצורה הטבעית עבור מכונת טיורינג רב־סרטית.

קונפיגורציה במכונת טיורינג רב־סרטית: תהא M מ"ט רב־סרטית ותהיינה $c_1 \dots c_k \in \Gamma^* Q \Gamma^*$ אזי $c_1 \$ c_2 \$ \dots \$ c_k$.

קונפיגורציה התחלתית במכונת טיורינג רב־סרטית: תהא M מ״ט רב־סרטית אזי קונפיגורציה c עבורה קיים $v \in \Sigma^*$ המקיימת $c = q_0 v \$ \sqcup \$ \dots \$ \sqcup \$ q_0$.

מסקנה: יהי $k \in \mathbb{N}_+$ אזי מכונת טיורינג ומכונת טיורינג רב־סרטית הינן מודלים שקולים.

מודל RAM: יהי $k \in \mathbb{N}$ ותהיינה $\pi_1 \dots \pi_p$ אזי $(k, (\pi_1 \dots \pi))$.

מספר הרגיסטרים במודל RAM: יהי (k, Π) מודל RAM איז k.

פקודות במודל RAM: יהי (k, Π) מודל RAM איז Π.

קונפיגורציה במודל RAM: יהי (k, Π) מודל RAM איז $\mathrm{PC} \in \mathbb{N}$ וכן $R_0 \dots R_k \in \mathbb{N}$ וכן $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$.

מונה התוכנית בקונפיגורציה: יהי (k, Π) מודל RAM ותהא (T, R, PC) קונפיגורציה איז PC.

רגיסטרים בקונפיגורציה: יהי (k, Π) מודל RAM ותהא (T, R, PC) קונפיגורציה איז R.

זיכרון בקונפיגורציה: יהי (k, Π) מודל RAM ותהא (T, R, PC) קונפיגורציה איז T.

הערה: ריצת מודל RAM זהה לריצת מעבד MIPS.

טענה: מכונת טיורינג ומודל RAM הם מודלים שקולים.

מכונת טיורינג לא־דטרמיניסטית (מטל״ד): תהא $Q \neq \varnothing$ קבוצה סופית יהי Σ אלפבית יהי Γ אלפבית עבורו $\Sigma \subseteq \Gamma$ וכן $\sqcup \in \Gamma \setminus \Sigma$ יהיו $q_0, q_a, q_r \in Q$ באשר $q_a \neq q_r$ ותהא $\delta : (Q \setminus \{q_a, q_r\}) \times \Gamma \to \mathcal{P}(Q \times \Gamma \times \{L, R\})$ אזי $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$.

קונפיגורציה עוברת: תהא N מטל״ד תהא $q \in Q$ ותהא $b \in \Gamma$ ותהיינה $u, v \in \Gamma^*$ באשר $uqbv$ קונפיגורציה איז קונפיגורציה c' עבורה קיימת $\delta' : (Q \setminus \{q_a, q_r\}) \times \Gamma \to Q \times \Gamma \times \{L, R\}$ סופי וכן x אינו מתקבל על ידי N. $\delta'(q, b) \in \delta(q, b)$ המקיימת $uqbv$ הינה δ'־עוברת ל־c'.

עץ חישוב: תהא N מטל״ד ויהי $x \in \Sigma^*$ אזי עץ קונפיגורציות $T_{N,x}$ עם שורש $q_0 x \sqcup$ עבורו לכל c, c' קונפיגורציות מתקיים c עוברת ל־c' $\iff$ (c' צאצא של c).

מכונת טיורינג לא־דטרמיניסטית מקבלת מילה: תהא N מטל״ד אזי $x \in \Sigma^*$ עבורו קיים עלה מקבל ב־$T_{N,x}$.

מכונת טיורינג לא־דטרמיניסטית דוחה מילה: תהא N מטל״ד אזי $x \in \Sigma^*$ עבורו $T_{N,x}$ סופי וכן x אינו מתקבל על ידי N.

שפה של מכונת טיורינג לא־דטרמיניסטית: תהא N מטל״ד אזי $L(N) = \{x \in \Sigma^* \mid N \text{ מקבל את } x\}$.

מכונת טיורינג לא־דטרמיניסטית לא עוצרת על קלט: תהא N מטל״ד אזי $x \in \Sigma^*$ עבורו N לא מקבלת ולא דוחה את x.

טענה: מכונת טיורינג ומכונת טיורינג לא־דטרמיניסטית הינן מודלים שקולים.

שפות כריעות למחצה/שפות ניתנות למניה רקורסיבית/שפות ניתנות לקבלה: יהי Σ אלפבית אזי $\mathcal{RE} = \{\mathcal{L} \subseteq \Sigma^* \mid \mathcal{L} = L(M) \text{ עבורה קיימת מ״ט } M\}$.

מכונת טיורינג מכריע שפה: תהא $\mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי מ״ט M עבורה $\mathcal{L} = L(M)$ וכן לכל $x \in \Sigma^*$ מתקיים כי M עוצרת על x.

שפות כריעות/שפות רקורסיביות: יהי Σ אלפבית אזי $\mathcal{R} = \{\mathcal{L} \subseteq \Sigma^* \mid \text{קיימת מ״ט } M \text{ המכריעה את } \mathcal{L}\}$.

מסקנה: $\mathcal{R} \subseteq \mathcal{RE}$.

מונה עבור שפה: תהא $\mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי מ״ט E מעל האלפבית $\Sigma \cup \{\$\}$ עבורו

- לכל $q \in Q$ ולכל $\sigma \in \Gamma$ מתקיים $\delta(q, \sigma) = (q', \sigma', R)$.
- הרצת E על הקונפיגורציה ε מקיימת
  - לכל $x \in L$ מתקיים כי $x\$$ על הסרט לאחר מספר סופי של צעדים.
  - לכל $x \notin L$ מתקיים כי $x\$$ לא על הסרט לעולם.

טענה: תהא $\mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי $(\mathcal{L} \in \mathcal{RE}) \iff$ ($\mathcal{L}$ מונה).

מונה לקסיקוגרפי: תהא $\mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי מונה E עבור $\mathcal{L}$ עבורו לכל $x, y \in \mathcal{L}$ באשר $x \leq_{\text{lex}} y$ מתקיים כי $x\$$ רשום על הסרט לפני $y\$$.

טענה: תהא $\mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי $(\mathcal{L} \in \mathcal{R}) \iff$ ($\mathcal{L}$ מונה לקסיקוגרפי).

הגדרה: יהי Σ אלפבית אזי $\mathrm{co}\mathcal{RE} = \left\{\mathcal{L} \subseteq \Sigma^* \mid \overline{\mathcal{L}} \in \mathcal{RE}\right\}$.

טענה: $\mathcal{R} = \mathcal{RE} \cap \mathrm{co}\mathcal{RE}$.

קידוד בינארי של מכונת טיורינג: פונקציה $f : \{M \mid \text{מ״ט } M\} \to \{0,1\}^*$ חח״ע עד כדי שינוי שמות.

סימון: תהא M מ״ט אזי $\langle M \rangle$ הינו הקידוד הבינארי של M.

הערה: נשתמש בסימון $\langle \cdot \rangle$ על מנת לקודד כל אובייקט לקידוד בינארי.

הערה: נניח כי קידוד ופענוח הן פעולות פשוטות ובדיקת כנותו קידוד היא $\mathcal{R}$.

סימון: תהא M מ״ט ותהא x מילה אזי $\langle M, x \rangle$ הינו הקידוד הבינארי של M מאותחל עם x.

משפט מכונת טיורינג אוניברסלית: קיימת מ״ט U מעל $\{0,1\}$ עבורה

- לכל מ״ט M ולכל קלט x של M מתקיים $(U \text{ מקבלת את } \langle M, x \rangle) \iff (M \text{ מקבלת את } x)$.
- לכל מ״ט M ולכל קלט x של M מתקיים $(U \text{ דוחה את } \langle M, x \rangle) \iff (M \text{ דוחה את } x)$.
- לכל מ״ט M ולכל קלט x של M מתקיים $(U \text{ לא עוצרת עבור } \langle M, x \rangle) \iff (M \text{ לא עוצרת עבור } x)$.
- לכל $x \in \{0,1\}^*$ באשר $x \notin \mathrm{Im}(f)$ מתקיים כי U דוחה את x.

טענה: קיימת $L \subseteq \{0,1\}^*$ שפה עבורה $L \notin \mathcal{RE} \cup \mathrm{co}\mathcal{RE}$.

הגדרה: $\mathrm{ACC} = \{\langle M, x \rangle \mid (M \text{ מ״ט}) \wedge (x \text{ מילה}) \wedge (M \text{ מקבלת את } x)\}$.

טענה: $\mathrm{ACC} \in \mathcal{RE}$.

למה: לא קיימת מ״ט M מעל $\{0,1\}$ עבורה $L(M) = \{\langle N \rangle \mid \langle N \rangle \notin L(N)\}$.

למה: תהא M מ״ט המכריעה את ACC אזי קיימת מ״ט N המכריעה את $\{\langle N \rangle \mid \langle N \rangle \notin L(N)\}$.

טענה: $\mathrm{ACC} \notin \mathcal{R}$.

הגדרה: $\mathrm{HALT} = \{\langle M, x \rangle \mid (M \text{ מ״ט}) \wedge (x \text{ מילה}) \wedge (M \text{ עוצרת על } x)\}$.

טענה: $\mathrm{HALT} \in \mathcal{RE} \setminus \mathcal{R}$.

הגדרה: $\mathrm{EMPTY} = \{\langle M \rangle \mid (M \text{ מ״ט}) \wedge (L(M) = \varnothing)\}$.

טענה: $\mathrm{EMPTY} \notin \mathcal{R}$.

מכונת טיורינג מחשבת פונקציה: תהא M מ״ט ותהא $f : D \to (\Gamma \setminus \{\sqcup\})^*$ אזי $\Sigma \subseteq D$ עבורה לכל $x \in D$ מתקיים כי M עוצרת על x וכן הסרט בסוף הריצה הינו $f(x) \sqcup$.

פונקציה חשיבה: תהא $\Sigma \subseteq D$ אזי $f : D \to (\Gamma \setminus \{\sqcup\})^*$ המחשבת את f.

רדוקציית מיפוי: יהיו Σ, Δ אלפבייתים באשר $\Sigma \subseteq \Delta$ ותהא $A \subseteq \Sigma^*$ ותהא $B \subseteq \Delta^*$ שפה אזי $f : \Sigma^* \to \Delta^*$ חשיבה עבורה לכל $x \in \Sigma^*$ מתקיים $(x \in A) \iff (f(x) \in B)$.

סימון: יהיו Σ, Δ אלפבייתים באשר $\Sigma \subseteq \Delta$ ותהא $A \subseteq \Sigma^*$ ותהא $B \subseteq \Delta^*$ שפה ותהא $f : \Sigma^* \to \Delta^*$ רדוקציית מיפוי אזי $A \leq_m B$.

טענה: $\mathrm{EMPTY} \in \mathrm{co}\mathcal{RE}$.

טענה: תהיינה A, B שפות באשר $B \in \mathcal{R}$ וכן $A \leq_m B$ אזי $A \in \mathcal{R}$.

מסקנה: תהיינה A, B שפות באשר $A \notin \mathcal{R}$ וכן $A \leq_m B$ אזי $B \notin \mathcal{R}$.

הערה: יש דבר כזה רדוקציה כללית שמכילה את רדוקציית המיפוי, לא עברנו על זה פורמלית, מסומן $\leq$.

מסקנה: $\{\langle M \rangle \mid \langle M \rangle \notin L(M)\} \leq \mathrm{ACC}$.

מסקנה: $\mathrm{ACC} \leq_m \mathrm{HALT}$.

מסקנה: $\mathrm{ACC} \leq \mathrm{EMPTY}$.

הגדרה: $\mathrm{REG} = \{\langle M \rangle \mid L(M) \text{ רגולרית}\}$.

טענה: $\mathrm{REG} \notin \mathcal{R}$.

הגדרה: $\mathrm{EQ} = \{\langle M_1, M_2 \rangle \mid L(M_1) = L(M_2)\}$.

טענה: $\mathrm{EQ} \notin \mathcal{R}$.

הגדרה: $\mathrm{HALT}_\varepsilon = \{\langle M \rangle \mid M \text{ עוצר על } \varepsilon\}$.

טענה: $\mathrm{HALT} \leq_m \mathrm{HALT}_\varepsilon$.

טענה: תהא $A \in \mathcal{R}$ ותהא $B \in \mathcal{P}(\Sigma^*) \setminus \{\Sigma^*, \varnothing\}$ אזי $A \leq_m B$.

למה: תהיינה A, B שפות ותהא f רדוקציית מיפוי מ־A ל־B אזי f רדוקציית מיפוי מ־$\overline{A}$ ל־$\overline{B}$.

טענה: תהיינה A, B שפות באשר $A \leq_m B$ אזי

- אם $B \in \mathcal{RE}$ אזי $A \in \mathcal{RE}$.
- אם $B \in \mathrm{co}\mathcal{RE}$ אזי $A \in \mathrm{co}\mathcal{RE}$.

טענה: $\mathrm{EQ} \leq_m \mathrm{ACC}$ וכן $\overline{\mathrm{ACC}} \leq_m \mathrm{EQ}$.

מסקנה: $\mathrm{EQ} \notin \mathcal{RE} \cup \mathrm{co}\mathcal{RE}$.

תכונה סמנטית: יהי Σ אלפבית אזי $\mathcal{C} \subseteq \mathcal{P}(\Sigma^*)$.

הגדרה: תהא $\mathcal{C}$ תכונה סמנטית אזי $L_{\mathcal{C}} = \{\langle M \rangle \mid L(M) \in \mathcal{C}\}$.

משפט רייס: תהא $\mathcal{C} \in \mathcal{P}(\mathcal{RE}) \setminus \{\mathcal{RE}, \varnothing\}$ תכונה סמנטית אזי $L_{\mathcal{C}} \notin \mathcal{R}$.

טענה: תהא $\mathcal{C} \in \{\mathcal{RE}, \varnothing\}$ אזי $L_{\mathcal{C}} \in \mathcal{R}$.

הגדרת $\mathrm{PRIME} = \{(p)_2 \mid p \in \mathbb{P}\}$.

הערה: קידוד מספרים תמיד יעשה בבסיס 2.

הגדרת: $\mathrm{EQPRIME} = \{\langle M \rangle \mid L(M) = \mathrm{PRIME}\}$.

טענה: $\mathrm{EQPRIME} \notin \mathcal{R}$.

טענה משפט רייס הרחבה ראשונה: תהא $\mathcal{C} \in \mathcal{P}(\mathcal{RE}) \setminus \{\varnothing\}$ אזי $L_{\mathcal{C}} \notin \mathrm{co}\mathcal{RE}$.

טענה משפט רייס הרחבה שנייה: תהא $\mathcal{C} \in \mathcal{P}(\mathcal{RE}) \setminus \{\mathcal{RE}\}$ באשר $\varnothing \in \mathcal{C}$ אזי $L_{\mathcal{C}} \notin \mathcal{RE}$.

מסקנה: $\mathrm{REG} \notin \mathcal{RE}$.

הגדרה: $\mathrm{ALL} = \{\langle M \rangle \mid L(M) = \Sigma^*\}$.

למה: $\overline{\mathrm{HALT}} \leq_m \mathrm{ALL}$.

טענה: $\mathrm{ALL} \notin \mathcal{RE} \cup \mathrm{co}\mathcal{RE}$.

חסם עליון לזמן ריצה של מכונת טיורינג: תהא M מ״ט אזי $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ עבורה לכל $n \in \mathbb{N}$ ולכל $x \in \Sigma^n$ מתקיים כי M על הקלט x מבצעת לכל היותר $T(n)$ צעדים.

הגדרה: תהא M אזי $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ מ״ט שרצה בזמן $\mathrm{DTime}(T(n)) = \{L(M) \mid \mathcal{O}(T(n))\}$.

טענה: $\mathrm{DTime}(n^2) \ni \left\{0^k 1^k \mid k \geq 0\right\}$.

מסקנה: $\mathrm{DTime}(n \log(n)) \ni \left\{0^k 1^k \mid k \geq 0\right\}$.

משפט: תהא $t(n) = o(n \log(n))$ ותהא $L \in \mathrm{DTime}(t(n))$ אזי L רגולרית.

מסקנה: תהא $t(n) = o(n \log(n))$ אזי $\left\{0^k 1^k \mid k \geq 0\right\} \notin \mathrm{DTime}(t(n))$.

פונקציה חשיבה בזמן: פונקציה $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ עבורה קיימת מ״ט M המקיימת לכל $n \in \mathbb{N}$ כי M על הקלט 1^n מחשבת את $(T(n))_2$ בזמן $\mathcal{O}(T(n))$.

טענה: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ חשיבה בזמן שאינה קבועה אזי $T(n) = \Omega(n)$.

משפט מכונת טיורינג אוניברסלית עם טיימר: קיימת מ״ט אוניברסלית U וקיים $C \in \mathbb{R}$ עבורם לכל מ״ט M ולכל קלט x באשר M עוצרת על הקלט x לאחר t צעדים מתקיים כי U עוצרת על הקלט $\langle M, x \rangle$ תוך $C \cdot t$ צעדים.

משפט: קיימת מ״ט אוניברסלית U וקיים $C \in \mathbb{R}$ עבורם לכל מ״ט M לכל קלט x ולכל $t \in \mathbb{N}$ מתקיים

- אם M עוצרת על הקלט x לאחר לכל היותר t צעדים אזי U מקבלת את $\langle M, x, t \rangle$.
- אם M דוחה את x או לא עוצרת לאחר t צעדים אזי U דוחה את $\langle M, x, t \rangle$.

$C \cdot t \log(t)$ צעדים.

משפט היררכיית הזמן: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ חשיבה בזמן ותהא $t(n) = o\left(\frac{T(n)}{\log(T(n))}\right)$ אזי $\mathrm{DTime}(t(n)) \subsetneq \mathrm{DTime}(T(n))$.

מסקנה: יהיו $1 \leq c < d$ אזי $\mathrm{DTime}(n^c) \subsetneq \mathrm{DTime}(n^d)$.

טענה: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ באשר $T(n) \geq n$ ותהא M מ״ט רב־סרטית שרצה בזמן $T(n)$ אזי קיימת מ״ט M' שרצה בזמן $\mathcal{O}\left(T^2(n)\right)$ עבורה $L(M) = L(M')$.

טענה: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ באשר $T(n) \geq n$ ותהא M מודל RAM שרצה בזמן $T(n)$ אזי קיימת מ״ט M' שרצה בזמן $\mathcal{O}\left(T^3(n)\right)$ עבורה $L(M) = L(M')$.

חסם עליון לזמן ריצה של מכונת טיורינג לא־דטרמיניסטית: תהא N מטל״ד אזי $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ עבורה לכל $n \in \mathbb{N}$ ולכל $x \in \Sigma^n$ מתקיים כי $T_{N,x}$ בעומק לכל היותר $T(n)$.

הגדרה: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ אזי $\mathrm{NTime}(T(n)) = \{L(N) \mid \mathcal{O}(T(n))\}$.

טענה: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ באשר $T(n) \geq n$ ותהא N מטל״ד שרצה בזמן $T(n)$ אזי קיימת מ״ט M שרצה בזמן $2^{\mathcal{O}(T(n))}$ עבורה $L(N) = L(M)$.

שפה $\mathcal{P}$: $\mathcal{P} = \bigcup_{c \in \mathbb{N}} \mathrm{DTime}(n^c)$.

הגדרה: G גרף מכוון עם מסלול מ־s ל־t $\mathrm{PATH} = \{\langle G, s, t \rangle \mid t \text{ ל־} s \text{ מ־} G \text{ מסלול מכוון עם גרף } G \text{ גרף}\}$.

טענה: $\mathrm{PATH} \in \mathcal{P}$.

משפט: $\mathrm{PRIME} \in \mathcal{P}$.

שפה $\mathcal{NP}$: $\mathcal{NP} = \bigcup_{c \in \mathbb{N}} \mathrm{NTime}(n^c)$.

מסקנה: $\mathcal{P} \subseteq \mathcal{NP}$.

הגדרה: G גרף מכוון עם מסלול המילטוני מ־s ל־t $\mathrm{HAMPATH} = \{\langle G, s, t \rangle \mid t \text{ ל־} s \text{ מ־} G \text{ גרף מכוון עם מסלול המילטוני מ־} s \text{ ל־} t\}$.

טענה: $\mathrm{HAMPATH} \in \mathcal{NP}$.

השערה: $\mathrm{HAMPATH} \notin \mathcal{P}$. השערה פתוחה

שפה $\mathcal{EXP}$: $\mathcal{EXP} = \bigcup_{k \in \mathbb{N}} \mathrm{DTime}\left(2^{n^k}\right)$.

שפה $\mathcal{NEXP}$: $\mathcal{NEXP} = \bigcup_{k \in \mathbb{N}} \mathrm{NTime}\left(2^{n^k}\right)$.

טענה: $\mathcal{EXP} \subseteq \mathcal{NEXP}$.

מסקנה: $\mathcal{P} \subseteq \mathcal{NP} \subseteq \mathcal{EXP} \subseteq \mathcal{NEXP}$.

טענה: $\mathcal{P} \subsetneq \mathcal{EXP}$.

טענה: $\mathcal{NP} \subsetneq \mathcal{NEXP}$.

סימון: תהא M מ״ט ויהי $x \in \Sigma^*$ אזי $M(x)$ הינו ריצת M על x.

מוודא לשפה: תהא $\mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי מ״ט V מעל אלפבית $\Sigma \cup \{\text{,}\}$ עבורה קיים $V(x, w)$ מקבלת.

- שלמות: יהי $x \in \mathcal{L}$ אזי קיים $w \in \Sigma^*$ עבורו $V(x, w)$ מקבלת.
- נאותות: יהי $x \notin \mathcal{L}$ אזי לכל $w \in \Sigma^*$ מתקיים כי $V(x, w)$ דוחה.

טענה: תהא $\mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי $(\mathcal{L} \in \mathcal{RE}) \iff$ ($\mathcal{L}$ מוודא ל־$\mathcal{L}$).

מדווא פולינומי לשפה: תהא $\mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי מוודא V ל־$\mathcal{L}$ עבורו קיים $p \in \mathbb{N}[x]$ המקיים כי לכל $x, w \in \Sigma^*$ מתקיים כי $V(x, w)$ עוצרת לכל היותר אחרי $p(|x|)$ צעדים.

הגדרה: $\mathrm{CLIQUE} = \{\langle G, k \rangle \mid G \text{ גרף לא מכוון בעל קליקה מגודל } k\}$.

טענה: קיים מוודא פולינומי ל־CLIQUE.

הגדרה: $\mathrm{IS} = \{\langle G, k \rangle \mid G \text{ גרף לא מכוון בעל קבוצה בת״ל מגודל } k\}$.

טענה: קיים מוודא פולינומי ל־IS.

הגדרה: $\mathrm{FACTOR} = \{\langle N, k \rangle \mid \exists d \in [k] \,.\, (d \mid N)\}$.

טענה: קיים מוודא פולינומי ל־FACTOR.

הגדרה: $\mathrm{SUBSETSUM} = \left\{\langle S, k \rangle \mid (S \subseteq \mathbb{N}) \wedge \left(\exists T \subseteq S. \sum_{i \in T} i = t\right)\right\}$.

טענה: קיים מוודא פולינומי ל־SUBSETSUM.

משפט: תהא $\mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי $(\mathcal{L} \in \mathcal{NP}) \iff$ ($\mathcal{L}$ מוודא פולינומי ל־$\mathcal{L}$).

מסקנה: $\mathrm{CLIQUE}, \mathrm{IS}, \mathrm{FACTOR}, \mathrm{SUBSETSUM} \in \mathcal{NP}$.

השערה: $\mathcal{NP} \neq \mathcal{P}$. השערה פתוחה

פונקציה חשיבה פולינומית: תהא $\Sigma \subseteq D$ אזי $f : D \to (\Gamma \setminus \{\sqcup\})^*$ עבורה קיימת מ״ט M המחשבת את f וכן קיים $p \in \mathbb{N}[x]$ המקיים כי לכל $x \in \Sigma^*$ מתקיים כי $M(x)$ עוצרת לכל היותר אחרי $p(|x|)$ צעדים.

רדוקציית מיפוי פולינומית: יהיו Σ, Δ אלפבייתים באשר $\Sigma \subseteq \Delta$ ותהא $A \subseteq \Sigma^*$ ותהא $B \subseteq \Delta^*$ שפה אזי רדוקציית מיפוי f מ־A ל־B חשיבה פולינומית.

סימון: יהיו Σ, Δ אלפבייתים באשר $\Sigma \subseteq \Delta$ ותהא $A \subseteq \Sigma^*$ ותהא $B \subseteq \Delta^*$ שפה ותהא $f : \Sigma^* \to \Delta^*$ רדוקציית מיפוי פולינומית אזי $A \leq_p B$.

טענה: $\mathrm{CLIQUE} \leq_p \mathrm{IS}$.

טענה: תהיינה A, B שפות באשר $B \in \mathcal{P}$ וכן $A \leq_p B$ אזי $A \in \mathcal{P}$.

שפה $\mathcal{NPH}$־**קשה:** $\mathcal{NPH} = \{\mathcal{L} \mid \forall L \in \mathcal{NP}\ (L \leq_p \mathcal{L})\}$.

שפה $\mathcal{NPC}$־**שלמה:** $\mathcal{NPC} = \mathcal{NP} \cap \mathcal{NPH}$.

טענה: תהא $\mathcal{L} \in \mathcal{NPC}$ אזי $(\mathcal{L} \in \mathcal{P}) \iff (\mathcal{P} = \mathcal{NP})$.

הגדרה: $\mathrm{ACC}_{\mathcal{NP}} = \left\{\left\langle M, x, 1^t \right\rangle \mid \text{קיים } w \text{ עבורו } M(x, w) \text{ מקבלת אחרי מקסימום } t \text{ צעדים}\right\}$.

טענה: $\mathrm{ACC}_{\mathcal{NP}} \in \mathcal{NPC}$.

טענה: תהיינה $A, B \in \mathcal{NP}$ שפות באשר $A \in \mathcal{NPC}$ וכן $A \leq_p B$ אזי $B \in \mathcal{NPC}$.

מעגל בוליאני: מעגל C עבורו קיים $x \in \{0,1\}^n$ המקיים $C(x) = 1$.

פסוק kCNF: פסוק CNF φ עבורה קיים $m \in \mathbb{N}$ וקיימת $A \in M_{m \times k}(\{p_i\} \cup \{\neg p_i\})$ המקיימת $\varphi = \bigwedge_{i=1}^m \bigvee_{j=1}^k (A)_{i,k}$.

הגדרה: יהי $k \in \mathbb{N}_+$ אזי $k\mathrm{SAT} = \{\langle \varphi \rangle \mid (\varphi \text{ ספיקה}) \wedge (\varphi \text{ } k\text{CNF})\}$.

טענה: יהי $k \in \mathbb{N}_+$ אזי $k\mathrm{SAT} \in \mathcal{NP}$.

טענה: $2\mathrm{SAT} \in \mathcal{P}$.

משפט קוק־לוין: $3\mathrm{SAT} \in \mathcal{NPC}$.

טענה: יהיו $k, \ell \in \mathbb{N}_+$ באשר $k \leq \ell$ אזי $k\mathrm{SAT} \leq_p \ell\mathrm{SAT}$.

מסקנה: יהי $k \in \mathbb{N} \setminus \{0, 1, 2\}$ אזי $k\mathrm{SAT} \in \mathcal{NPC}$.

משפט: $3\mathrm{SAT} \leq_p \mathrm{CLIQUE}$.

מסקנה: $\mathrm{CLIQUE}, \mathrm{IS} \in \mathcal{NPC}$.

סימון: תהא $A \in M_{m \times k}(\{p_i\} \cup \{\neg p_i\})$ ותהא v השמה אזי $N\left(\bigwedge_{i=1}^m \bigvee_{j=1}^k (A)_{i,k}, v\right) = \left|\left\{i \in [m] \;\middle|\; \overline{v}\left(\bigvee_{j=1}^k (A)_{i,k}\right) = \mathrm{True}\right\}\right|$.

הגדרה: $C\mathrm{CNF} = \{\langle \varphi, k \rangle \mid (\varphi \text{ CNF}) \wedge (\exists v\, (N(\varphi, v) = k))\}$.

טענה: $C\mathrm{CNF} \in \mathcal{NPC}$.

הגדרה: $\mathrm{DNFCNF} = \{\langle \varphi \rangle \mid (\varphi \text{ DNF}) \wedge (\varphi \text{ ספיקה})\}$.

טענה: $\mathrm{DNFCNF} \in \mathcal{P}$.

כיסוי קודקודים: יהי G גרף לא מכוון אזי $\{u, v\} \in E$ עבורה לכל $\mathcal{C} \subseteq V$ מתקיים $(u \in C) \vee (v \in C)$.

הגדרה: $\mathrm{VC} = \{\langle G, k \rangle \mid G \text{ גרף לא מכוון בעל כיסוי קודקודים מגודל } k\}$.

טענה: $\mathrm{VC} \in \mathcal{NPC}$.

בסיס פונקציות: יהי Σ אלפבית אזי $\mathcal{B} \subseteq \bigcup_{n=1}^\infty (\Sigma^n \to \Sigma)$.

מעגל: יהי Σ אלפבית יהי $\mathcal{B}$ בסיס פונקציות מעל Σ תהיינה $k_1 \dots k_n \in \mathbb{N}_+$ $f_1 \dots f_n \in \mathcal{B}$ באשר $f_i : \Sigma^{k_i} \to \Sigma$ לכל $i \in [n]$ ותהיינה $x_1 \dots x_m, y_1 \dots y_k \in \Sigma$ אזי גרף מכוון G מעל $\{f_1 \dots f_n, x_1 \dots x_m, y_1 \dots y_k\}$ המקיים

- G חסר מעגלים מכוונים.
- לכל $i \in [m]$ מתקיים $\deg^-(x_i) = 0$.
- לכל $i \in [n]$ מתקיים $\deg^-(f_i) = k_i$.
- לכל $i \in [k]$ מתקיים $\deg^-(y_i) = 1$ וכן $\deg^+(y_i) = 0$.

הערה: נשמור על הטרמינולוגיה ממעגל בוליאני כהכללה טבעית.

מטריצת הקונפיגורציות/טאבלו: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ חשיבה בזמן באשר $n \leq T(n)$ תהא M מ״ט שרצה בזמן $T(n)$ יהי $z \in \{0,1\}^n$ ותהיינה $c_1 \dots c_i$ קונפיגורציות הריצה של $M(z)$ אזי $\tau_{M,z} \in M_{T(n)+1}(\Sigma \uplus \Gamma)$ המקיימת $R_i(\tau_{M,z}) = c_i$.

הערה: במטריצת הקונפיגורציות נניח כי $\delta(q_a, \sigma) = (q_a, \sigma, R)$ וכן $\delta(q_r, \sigma) = (q_r, \sigma, R)$.

הגדרה: $\mathrm{CIRSAT} = \{\langle C, x \rangle \mid (C \text{ מעגל בוליאני}) \wedge (\exists w \in \{0,1\}^*\ (C(x, w) = 1))\}$.

הגדרה: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ חשיבה בזמן באשר $n \leq T(n)$ ותהא M מ״ט רצה בזמן $T(n)$ נגדיר מעגלים מעל $\Sigma \uplus \Gamma$ כך

- יהי $z \in \Sigma \uplus \Gamma$ אזי $C_{\text{inp}}(z) = R_0(\tau_{M,z})$.
- יהי $z \in \Sigma \uplus \Gamma$ ויהי $i \in \{0, \dots, T(n) - 1\}$ אזי $C_{\text{next}}(R_i(\tau_{M,z})) = R_{i+1}(\tau_{M,z})$.
- יהי $z \in \Sigma \uplus \Gamma$ אזי $C_{\text{out}}(R_{T(n)}(\tau_{M,z})) = M(z)$.
- יהי $z \in \Sigma \uplus \Gamma$ אזי $C_{M,n}^{\Sigma \uplus \Gamma}(z) = (C_{\text{out}} \circ C_{\text{next}} \circ \dots \circ C_{\text{next}} \circ C_{\text{inp}})(z)$.

טענה: תהא $T:\mathbb{N}\to\mathbb{N}$ חשיבה בזמן באשר $n\le T(n)$ ותהא M מ״ט רצה בזמן $T(n)$ אזי $\left|C_{M,n}^{\Sigma\uplus\Gamma}\right|=\mathcal{O}\left(T^2(n)\right)$ וכן קיימת פונקציה f חשיבה בזמן $\text{poly}(T(n))$ עבורה $f(1^n)=\left\langle C_{M,n}^{\Sigma\uplus\Gamma}\right\rangle$.

מסקנה: תהא $T:\mathbb{N}\to\mathbb{N}$ חשיבה בזמן באשר $n\le T(n)$ תהא M מ״ט רצה בזמן $T(n)$ ויהי $z\in\Sigma\uplus\Gamma$ אזי $C_{M,n}^{\Sigma\uplus\Gamma}(z)=M(z)$.

טענה: יהי Π אלפבית אזי קיימת פונקציה חשיבה פולינומית f עבורה לכל מעגל בוליאני C מתקיים כי $f(C)$ מעגל בוליאני מעל בסיס דה־מורגן באשר $C(z)=f(C)(z)$ לכל $z\in\{0,1\}^n$ וכן $|f(C)|=\mathcal{O}(|C|)$.

למה: תהא $T:\mathbb{N}\to\mathbb{N}$ חשיבה בזמן באשר $n\le T(n)$ ותהא M מ״ט רצה בזמן $T(n)$ אזי קיימת פונקציה f חשיבה בזמן $\text{poly}(T(n))$ עבורה $f(1^n)=\left\langle C_{M,n}\right\rangle$ באשר $C_{M,n}$ מעגל עבורו $\left|C_{M,n}\right|=\mathcal{O}\left(T^2(n)\right)$ וכן לכל $z\in\{0,1\}^n$ מתקיים $(C_{M,n}(z)=1\iff$ מקבלת $M(z))$.

טענה: $\text{CIRSAT}\in\mathcal{NPC}$.

מסקנה: תהא $T:\mathbb{N}\to\mathbb{N}$ חשיבה בזמן באשר $n\le T(n)$ ותהא $f:\{0,1\}^*\to\{0,1\}$ לא ניתנת לחישוב על ידי משפחת מעגלים מגודל $\mathcal{O}(T(n))$ אזי f לא ניתנת לחישוב על ידי מ״ט בזמן $\sqrt{T(n)}$.

טענה: $\text{3SAT}\le_p\text{CIRSAT}$.

טענה: $\text{SUBSETSUM}\le_p\text{3SAT}$.

מסקנה: $\text{SUBSETSUM}\in\mathcal{NPC}$.

טענה: $\text{HAMPATH}\le_p\text{3SAT}$.

מסקנה: $\text{HAMPATH}\in\mathcal{NPC}$.

שפה co$\mathcal{NP}$: $\text{co}\mathcal{NP}=\left\{L\mid\overline{L}\in\mathcal{NP}\right\}$.

השערה: $\text{co}\mathcal{NP}\ne\mathcal{NP}$. השערה פתוחה

טענה: תהיינה A,B שפות באשר $A\le_p B$ אזי

- אם $A\in\mathcal{NP}$ אזי $B\in\mathcal{NP}$.
- אם $A\in\text{co}\mathcal{NP}$ אזי $B\in\text{co}\mathcal{NP}$.

מסקנה: תהא $\mathcal{L}\in\mathcal{NPC}$ אזי $(\mathcal{L}\in\text{co}\mathcal{NP})\iff(\text{co}\mathcal{NP}=\mathcal{NP})$.

טענה: $\mathcal{P}\subseteq\mathcal{NP}\cap\text{co}\mathcal{NP}$.

השערה: $\mathcal{P}\ne\mathcal{NP}\cap\text{co}\mathcal{NP}$. השערה פתוחה

טענה: $\text{FACTOR}\in\mathcal{NP}\cap\text{co}\mathcal{NP}$.

השערה: $\mathcal{P}\ne\mathcal{NP}\cap\text{co}\mathcal{NP}$. השערה פתוחה

הגדרה: $\text{MATMULT}=\{\langle A,B,C\rangle\mid(A,B,C\in M_n(\mathbb{Z}))\wedge(A\cdot B=C)\}$.

טענה: תהא $D\in M_n(\mathbb{Z})$ באשר $D\ne0$ אזי $\mathbb{P}_{r\leftarrow\{0,1\}^n}(D\cdot r=0)\le0.5$.

מסקנה: קיימת מ״ט M אשר רצה בזמן $\mathcal{O}\left(n^2\right)$ עבורה

- לכל $x\in\{0,1\}^*$ אשר אינו קידוד של שלשת מטריצות $M(x)$ דוחה.
- לכל $x\in\{0,1\}^*$ עבורו קיימות $A,B,C\in M_n(\mathbb{Z})$ המקיימות $A\cdot B=C$ וכן $x=\langle A,B,C\rangle$ מתקיים $M(x)$ מקבלת.
- לכל $x\in\{0,1\}^*$ עבורו קיימות $A,B,C\in M_n(\mathbb{Z})$ המקיימות $A\cdot B\ne C$ וכן $x=\langle A,B,C\rangle$ מתקיים $\mathbb{P}(M(x)\text{ מקבלת})\le2^{-100}$.

נוסחה אריתמטית: יהי $\mathbb{F}$ שדה ויהי C מעגל מעל $\mathbb{F}$ עם הבסיס $\{+,\times\}$ אזי נוסחה ב־C.

סימון: תהא φ נוסחה אריתמטית מעל $\mathbb{F}$ עבורה לכל $x_1\dots x_n\in\mathbb{F}$ מתקיים $\varphi(x_1\dots x_n)=0$ אזי $\varphi\equiv0$.

הגדרה: $\text{ZE}_{\mathbb{F}}=\{\langle\varphi\rangle\mid\varphi\equiv0\text{ עבורה}\}$.

טענה: $\overline{\text{ZE}_{\mathbb{Z}_2}}\in\mathcal{NPC}$.

טענה: תהא φ נוסחה אריתמטית בעומק h מעל $\mathbb{F}$ אזי φ מחשבת פולינום מדרגה לכל היותר 2^h.

טענה: תהא φ נוסחה אריתמטית מעל $\mathbb{F}$ המחשבת $f\in\mathbb{F}[x_1,\dots,x_n]$ באשר $\deg(f)<|\mathbb{F}|$ אזי $(f=0)\iff(\varphi\equiv0)$.

מסקנה: יהי $\mathbb{F}$ שדה אינסופי אזי $\text{ZE}_{\mathbb{F}}\in\mathcal{R}$.

למה שוורץ־זיפל: יהי $f\in\mathbb{F}[x_1,\dots,x_n]$ באשר $f\ne0$ ותהא $S\subseteq\mathbb{F}$ סופית אזי $\mathbb{P}_{a_1,\dots,a_n\leftarrow S}(f(a_1\dots a_n)=0)\le\frac{\deg(f)}{|S|}$.

מסקנה: קיימת מ״ט M עבורה לכל $x\in\{0,1\}^*$ מתקיים

- אם x אינו קידוד של נוסחה אריתמטית מעל $\mathbb{R}$ מתקיים $M(x)$ דוחה.
- אם קיימת φ נוסחה אריתמטית מעל $\mathbb{R}$ המקיימת $\varphi\equiv0$ וכן $x=\langle\varphi\rangle$ מתקיים $M(x)$ מקבלת בזמן $\text{poly}(|\varphi|)$.
- אם קיימת φ נוסחה אריתמטית מעל $\mathbb{R}$ המקיימת $\varphi\not\equiv0$ וכן $x=\langle\varphi\rangle$ מתקיים $\mathbb{P}(M(x)\text{ מקבלת})\le0.01$ בזמן $\text{poly}(|\varphi|)$.

מכונת טיורינג אקראית: תהא $T(n)$ חשיבה בזמן אזי מ״ט דו־סרטית M עם קונפיגורציה התחלתית $x\$r$ באשר $r\in\{0,1\}^{T(|x|)}$.

זמן ריצה של מכונת טיורינג אקראית: תהא $T(n)$ חשיבה בזמן ותהא M מכונת טיורינג אקראית אזי T.

סימון: תהא M מ״ט אקראית עם זמן ריצה $T(n)$ יהי $x\in\{0,1\}^*$ ויהי $r\in\{0,1\}^{T(|x|)}$ אזי $M(x;r)=M(x\$r)$.

קלט של מכונת טיורינג אקראית: תהא M מ״ט אקראית עם זמן ריצה $T(n)$ יהי $x\in\{0,1\}^*$ ויהי $r\in\{0,1\}^{T(|x|)}$ אזי x.

אקראיות של מכונת טיורינג אקראית: תהא M מ״ט אקראית עם זמן ריצה $T(n)$ יהי $x\in\{0,1\}^*$ ויהי $r\in\{0,1\}^{T(|x|)}$ אזי r.

סימון: תהא M מ״ט אקראית עם זמן ריצה $T(n)$ יהי x קלט אזי $M(x)$ משתנה מקרי לקבלת $M(x;r)$ עבור $r\in\{0,1\}^{T(|x|)}$ אקראית.

הגדרה: תהא $\alpha:\mathbb{N}\to[0,1]$ ותהא שפה $\mathcal{L}$ עבורה קיימת מ״ט אקראית M עם זמן ריצה פולינומי $T(n)$ המקיימת כי החל ממקום $n\in\mathbb{N}$ מתקיים

- לכל $x\in\Sigma^n\cap\mathcal{L}$ מתקיים $\mathbb{P}_{r\leftarrow\{0,1\}^{T(n)}}(M(x;r))\ge\alpha(n)$ מקבלת.
- לכל $x\in\Sigma^n\cap\mathcal{L}$ מתקיים $\mathbb{P}_{r\leftarrow\{0,1\}^{T(n)}}(M(x;r))=0$ מקבלת.

אזי $\mathcal{L}\in\mathcal{RP}(\alpha)$.

טענה: תהיינה $\alpha,\beta:\mathbb{N}\to[0,1]$ באשר $\alpha\le\beta$ החל ממקום מסויים אזי $\mathcal{RP}(\alpha)\subseteq\mathcal{RP}(\beta)$.

טענה: $\mathcal{RP}(1)=\mathcal{P}$.

טענה: תהא $\alpha:\mathbb{N}\to[0,1]$ באשר $0<\alpha$ החל ממקום מסויים אזי $\mathcal{RP}(\alpha)\subseteq\mathcal{NP}$.

הגדרה: תהא $\alpha:\mathbb{N}\to[0,1]$ אזי $\text{co}\mathcal{RP}(\alpha)=\left\{\overline{L}\mid L\in\mathcal{RP}(\alpha)\right\}$.

טענה: תהא $\alpha:\mathbb{N}\to[0,1]$ ותהא שפה $\mathcal{L}$ אזי $\mathcal{L}\in\text{co}\mathcal{RP}(\alpha)$ אם״ם קיימת מ״ט אקראית M עם זמן ריצה פולינומי $T(n)$ המקיימת כי החל ממקום מסויים $n\in\mathbb{N}$ מתקיים

- לכל $x\in\Sigma^n\cap\mathcal{L}$ מתקיים $\mathbb{P}_{r\leftarrow\{0,1\}^{T(n)}}(M(x;r))=1$ מקבלת.
- לכל $x\notin\mathcal{L}\cap\Sigma^n$ מתקיים $\mathbb{P}_{r\leftarrow\{0,1\}^{T(n)}}(M(x;r))\le1-\alpha(n)$ מקבלת.

טענה: $\text{ZE}_{\mathbb{R}}\in\text{co}\mathcal{RP}(0.99)$.

טענה: יהיו $c,d\in\mathbb{N}$ אזי $\mathcal{RP}\left(n^{-c}\right)=\mathcal{RP}\left(1-2^{-n^d}\right)$.

סימון: $\mathcal{RP}=\mathcal{RP}(0.5)$.

סימון: $\text{co}\mathcal{RP}=\text{co}\mathcal{RP}(0.5)$.

הגדרה: תהיינה $\alpha,\beta:\mathbb{N}\to[0,1]$ ותהא שפה $\mathcal{L}$ עבורה קיימת מ״ט אקראית M עם זמן ריצה פולינומי $T(n)$ המקיימת כי החל ממקום מסויים $n\in\mathbb{N}$ מתקיים

- לכל $x\in\Sigma^n\cap\mathcal{L}$ מתקיים $\mathbb{P}_{r\leftarrow\{0,1\}^{T(n)}}(M(x;r))\ge\beta(n)$ מקבלת.
- לכל $x\notin\mathcal{L}\cap\Sigma^n$ מתקיים $\mathbb{P}_{r\leftarrow\{0,1\}^{T(n)}}(M(x;r))\le\alpha(n)$ מקבלת.

אזי $\mathcal{L}\in\mathcal{BPP}(\alpha,\beta)$.

סימון: $\mathcal{BPP}=\mathcal{BPP}\left(\frac{1}{3},\frac{2}{3}\right)$.

טענה: תהא $\alpha:\mathbb{N}\to[0,1]$ אזי $\mathcal{RP}(\alpha)=\mathcal{BPP}(0,\alpha)$.

טענה: תהא $\alpha:\mathbb{N}\to[0,1]$ אזי $\text{co}\mathcal{RP}(\alpha)=\mathcal{BPP}(1-\alpha,1)$.

טענה: תהיינה $\alpha,\beta,\gamma,\delta:\mathbb{N}\to[0,1]$ עבורן $\alpha\le\beta\le\gamma\le\delta$ החל ממקום מסויים אזי $\mathcal{BPP}(\alpha,\delta)\subseteq\mathcal{BPP}(\beta,\gamma)$.

משפט צ׳רנוף־הופדינג: יהי $\delta>0$ יהי $n\in\mathbb{N}$ ויהיו $A_1,\dots,A_n\sim\text{Ber}(p)$ אזי

$$\mathbb{P}\left(\left|p-\frac{1}{n}\sum_{i=1}^n A_i\right|\ge\delta\right)\le2^{-\Theta\left(\delta^2n\right)}.$$

טענה: יהיו $c,d\in\mathbb{N}$ ותהא $\alpha:\mathbb{N}\to[0,1]$ חשיבה בזמן פולינומי באשר $n^{-c}\le\alpha(n)\le1-n^{-c}$ החל ממקום מסויים אזי $\mathcal{BPP}\left(\alpha(n)-n^{-c},\alpha(n)+n^{-c}\right)\subseteq\mathcal{BPP}\left(2^{-n^d},1-2^{-n^d}\right)$.

דפנוס גרסה של ארבעה עמודים

אלפבית: קבוצה Σ המקיימת $0 < |\Sigma| < \aleph_0$.
מילים: יהי Σ אלפבית אזי $\Sigma^* = \bigcup_{n=0}^{\infty} \Sigma^n$.
אורך של מילה: יהי Σ אלפבית ותהא $w \in \Sigma^n$ מילה אזי $|w| = n$.
המילה הריקה: יהי Σ אלפבית אזי $\varepsilon \in \Sigma^*$ עבורה $|\varepsilon| = 0$.
היפוך מילה: תהא $\langle w_1 \dots w_n \rangle \in \Sigma^*$ אזי $\langle w_1 \dots w_n \rangle^R = \langle w_n \dots w_1 \rangle$.
שרשור מילים: תהיינה $\langle w_1 \dots w_n \rangle, \langle \omega_1 \dots \omega_m \rangle \in \Sigma^*$ אזי
$\langle w_1 \dots w_n \rangle \langle \omega_1 \dots \omega_m \rangle = \langle w_1 \dots w_n, \omega_1 \dots \omega_m \rangle$.
חזקה של מילה: תהא $\langle w_1 \dots w_n \rangle \in \Sigma^*$ ויהי $m \in \mathbb{N}$ אזי
$\langle w_1 \dots w_n \rangle^m = \prod_{i=1}^{m} \langle w_1 \dots w_n \rangle$.
מספר המופעים של אות במילה: תהא $w \in \Sigma^n$ ותהא $\sigma \in \Sigma$ אות אזי
$\#_\sigma(w) = |\{i \in [n] \mid w_i = \sigma\}|$.
שפה: יהי Σ אלפבית אזי $L \subseteq \Sigma^*$.
היפוך שפה: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי $L^R = \left\{ w^R \mid w \in L \right\}$.
שרשור שפות: תהיינה $L_1, L_2 \subseteq \Sigma^*$ שפות אזי
$L_1 \parallel L_2 = L_1 L_2 = \{ w\omega \mid (w \in L_1) \wedge (\omega \in L_2) \}$.
חזקה של שפה: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה ויהי $m \in \mathbb{N}$ אזי
$L^m = \left\{ \prod_{i=1}^{k} w_i \mid \forall i \in [k] . w_i \in L \right\}$.
סגור קליני של שפה: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי $L^* = \bigcup_{k=0}^{\infty} L^k$.
שפת הרישא: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי $\text{prefix}(L) = \{ y \in \Sigma^* \mid \exists x \in \Sigma^* . yx \in L \}$.
שפת הסיפא: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי $\text{suffix}(L) = \{ y \in \Sigma^* \mid \exists x \in \Sigma^* . xy \in L \}$.
אלגוריתם מכריע שפה: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי אלגוריתם $A : \Sigma^* \to \{\text{true}, \text{false}\}$ המקיים
- מקבל: לכל $x \in L$ מתקיים $A(x) = \text{true}$.
- דוחה: לכל $x \notin L$ מתקיים $A(x) = \text{false}$.

פונקציה בולאנית: תהיינה $n, m \in \mathbb{N}$ אזי $f : \{0,1\}^n \to \{0,1\}^m$.
בסיס פונקציות בוליאניות: תהיינה $f_1 \dots f_n$ פונקציות בוליאניות אזי $\{f_1 \dots f_n\}$.
בסיס דה־מורגן: $\mathcal{B} = \{\wedge, \vee, \neg\}$.
הערה: תמיד נוסיף לבסיס את הפונקציות הקבועות.
מעגל בוליאני: יהי $\mathcal{B}$ בסיס פונקציות בוליאניות ותהיינה $k_1 \dots k_n \in \mathbb{N}_+$ תהיינה $f_1 \dots f_n \in \mathcal{B}$ באשר $f_i : \{0,1\}^{k_i} \to \{0,1\}$ לכל $i \in [n]$ ותהיינה $x_1 \dots x_m, y_1 \dots y_k \in \{0,1\}$ אזי גרף מכוון G מעל $\{f_1 \dots f_n, x_1 \dots x_m, y_1 \dots y_k\}$ המקיים
- G חסר מעגלים מכוונים.
- לכל $i \in [m]$ מתקיים $\deg^-(x_i) = 0$.
- לכל $i \in [n]$ מתקיים $\deg^-(f_i) = k_i$.
- לכל $i \in [k]$ מתקיים $\deg^-(y_i) = 1$ וכן $\deg^+(y_i) = 0$.

שער: יהי מעגל בוליאני אזי $f_1 \dots f_n$.
חוטים: יהי C מעגל בוליאני אזי $E(C)$.
fan-out: יהי C מעגל בוליאנרי אזי $\max_{v \in V(C)} \deg^+(v)$.
נוחסאות: יהי C מעגל בוליאנרי אזי $\{G \leq C \mid \text{ה־fan-out של } G \text{ הוא } 1\}$.
שערוך מעגל בוליאנרי על קלט: יהי C מעגל בוליאני ויהי $v \in \{0,1\}^m$ אזי $(x_1 \dots x_m) = v$ וכן y_i הינו הפלט הנוצר מהפעלת הפונקציות הבוליאניות על הקודקודים הנכנסים.
סימון: יהי C מעגל בוליאני ויהי $v \in \{0,1\}^m$ אזי השערוך של C על v הוא $C(v) = (y_1 \dots y_k)$.
מעגל מקבל מילה: יהי C מעגל בעל פלט יחיד אזי $w \in \{0,1\}^n$ עבורו $C(w) = 1$.
שפה של מעגל: יהי C מעגל בעל פלט יחיד אזי $L(C) = \{ x \in \{0,1\}^n \mid C \text{ מקבל את } x \}$.
מעגל מחשב פונקציה: תהא $f : \{0,1\}^n \to \{0,1\}$ אזי מעגל בוליאני C עבורו לכל $v \in \{0,1\}^n$ מתקיים $C(v) = f(v)$.
משפט אוניברסליות דה־מורגן: תהא $f : \{0,1\}^m \to \{0,1\}^k$ אזי קיים מעגל בוליאני C מעל בסיס דה־מורגן עבורו לכל $v \in \{0,1\}^m$ מתקיים $C(v) = f(v)$.
הערה: מכאן והלאה כל המעגלים הם בוליאניים ומעל בסיס דה־מורגן.
משפחה של מעגלים: מעגלים $\{C_n\}_{n \in \mathbb{N}}$ עבורם C_i מקבל קלט באורך i.
שפה של משפחת מעגלים: תהא $\mathcal{C}$ משפחה של מעגלים אזי
$L(\mathcal{C}) = \{ x \in \{0,1\}^* \mid x \in L(\mathcal{C}_{|x|}) \}$.
משפחה מכריעה שפה: תהא $L(\mathcal{C}) = \mathcal{L} \subseteq \{0,1\}^*$ שפה אזי משפחה של מעגלים $\mathcal{C}$ עבורה $L(\mathcal{C}) = \mathcal{L}$.
מודל לא יוניפורמי: משפחה של מעגלים $\mathcal{C}$ עבורה לכל $n \in \mathbb{N}$ יש אלגוריתם שונה.
מודל יוניפורמי: משפחה של מעגלים $\mathcal{C}$ עבורה לכל $n \in \mathbb{N}$ יש אלגוריתם זהה.
גודל מעגל: יהי מעגל בוליאני C אזי $|C|$ מספר השערים ב־C.

חסם עליון לגודל משפחת מעגלים: תהא $\mathcal{C}$ משפחה של מעגלים אזי $S : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ עבורה $|\mathcal{C}_n| \leq S(n)$.
טענה: תהא $f : \{0,1\}^n \to \{0,1\}$ אזי קיים מעגל C שמחשב את f בגודל $\mathcal{O}(n \cdot 2^n)$.
מסקנה: תהא $L(C) = \mathcal{L} \subseteq \{0,1\}^n$ אזי קיים מעגל C עבורו $L(C) = \mathcal{L}$ וכן $|C| = \mathcal{O}(n \cdot 2^n)$.
טענה: תהא $f : \{0,1\}^n \to \{0,1\}$ אזי קיים מעגל C שמחשב את f בגודל $\mathcal{O}(2^n)$.
מסקנה: תהא $L(C) = \mathcal{L} \subseteq \{0,1\}^n$ אזי קיים מעגל C עבורו $L(C) = \mathcal{L}$ וכן $|C| = \mathcal{O}(2^n)$.
משפט לופיאנוב: תהא $f : \{0,1\}^n \to \{0,1\}$ אזי קיים מעגל C שמחשב את f בגודל $\mathcal{O}\left(\frac{2^n}{n}\right)$.
טענה שאנון: קיים $n \in \mathbb{N}$ עבורו קיימת $f : \{0,1\}^n \to \{0,1\}$ שאינה ניתנת לחישוב בעזרת מעגל C בגודל קטן מאשר $\frac{2^n}{10n}$.
אוטומט סופי דטרמיניסטי (אס"ד): תהא $Q \neq \varnothing$ קבוצה סופית יהי Σ אלפבית תהא $\delta : Q \times \Sigma \to Q$ יהי $q \in Q$ ותהא $F \subseteq Q$ אזי $(Q, \Sigma, \delta, q, F)$.
מצבים באוטומט סופי דטרמיניסטי: יהי $(Q, \Sigma, \delta, q, F)$ אס"ד אזי Q.
אלפבית באוטומט סופי דטרמיניסטי: יהי $(Q, \Sigma, \delta, q, F)$ אס"ד אזי Σ.
פונקציית מעברים באוטומט סופי דטרמיניסטי: יהי $(Q, \Sigma, \delta, q, F)$ אס"ד אזי δ.
מצב התחלתי באוטומט סופי דטרמיניסטי: יהי $(Q, \Sigma, \delta, q, F)$ אס"ד אזי q.
מצבים מקבלים באוטומט סופי דטרמיניסטי: יהי $(Q, \Sigma, \delta, q, F)$ אס"ד אזי F.
פונקציית המעברים המורחבת: יהי $(Q, \Sigma, \delta, q_0, F)$ אס"ד אזי $\hat{\delta} : Q \times \Sigma^* \to Q$ עבורה לכל $q \in Q$ מתקיים $\hat{\delta}(q, \varepsilon) = q$ וכן לכל $x \in \Sigma^*$ מתקיים
$\hat{\delta}(q, x) = \delta\left(\hat{\delta}(q, x_1 \dots x_{n-1}), x_n\right)$.
אוטומט סופי דטרמיניסטי מקבל מילה: יהי $(Q, \Sigma, \delta, q_0, F)$ אס"ד אזי $x \in \Sigma^*$ המקיים $\hat{\delta}(q_0, x) \in F$.
טענה: יהי A אס"ד ויהי $x \in \Sigma^n$ אזי (A מקבל את x)$\Longleftrightarrow$(קיימים $q_1 \dots q_n \in Q$ עבורם $\delta(q_{i-1}, x_i) = q_i$ לכל $i \in [n]$ וכן $q_n \in F$).
שפה של אוטומט סופי דטרמיניסטי: יהי A אס"ד אזי $L(A) = \{ x \in \Sigma^* \mid A \text{ מקבל את } x \}$.
שפה רגולרית: יהי Σ אלפבית אזי שפה $\mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ עבורה קיים אס"ד A המקיים $L(A) = \mathcal{L}$.
טענה: $\varnothing$ רגולרית.
טענה: $\{\varepsilon\}$ רגולרית.
טענה: $\{x \mid \#_1(x) = 1 \mod 2\}$ רגולרית.
טענה: $\left\{ y\, 1\, 0^{2k} \mid (y \in \{0,1\}^*) \wedge (k \in \mathbb{N}) \right\}$ רגולרית.
טענה: יהיו $L_1, L_2, L_3 \subseteq \Sigma^*$ שפות אזי $L_1(L_2 L_3) = (L_1 L_2) L_3$.
טענה: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה באשר $L \neq \varnothing$ וכן $L \neq \{\varepsilon\}$ אזי L^* אינסופית.
משפט: תהיינה $L, \mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפות רגולריות אזי
- $L \cup \mathcal{L}$ רגולרית.
- $L \cap \mathcal{L}$ רגולרית.
- $\overline{L}$ רגולרית.
- $L \| \mathcal{L}$ רגולרית.
- לכל $n \in \mathbb{N}$ מתקיים כי L^n רגולרית.
- L^* רגולרית.

מסקנה: $\{x \mid \#_1(x) = 0 \mod 2\}$ רגולרית.
אוטומט סופי לא־דטרמיניסטי מינוס (אסלד"ם): תהא $Q \neq \varnothing$ קבוצה סופית יהי Σ אלפבית תהא $\delta : Q \times \Sigma \to \mathcal{P}(Q)$ ותהיינה $S, F \subseteq Q$ אזי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$.
מצבים באוטומט סופי לא־דטרמיניסטי מינוס: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסלד"ם אזי Q.
אלפבית באוטומט סופי לא־דטרמיניסטי מינוס: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסלד"ם אזי Σ.
פונקציית מעברים באוטומט סופי לא־דטרמיניסטי מינוס: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסלד"ם אזי δ.
מצבים התחלתיים באוטומט סופי לא־דטרמיניסטי מינוס: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסלד"ם אזי S.
מצבים מקבלים באוטומט סופי לא־דטרמיניסטי מינוס: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסלד"ם אזי F.
פונקציית המעברים המורחבת: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסלד"ם אזי $\hat{\delta} : \mathcal{P}(Q) \times \Sigma^* \to \mathcal{P}(Q)$ עבורה לכל $T \subseteq Q$ מתקיים $\hat{\delta}(T, \varepsilon) = T$ וכן לכל $x \in \Sigma^*$ מתקיים
$\hat{\delta}(q, x) = \bigcup_{q \in \hat{\delta}(T, x_1 \dots x_{n-1})} \delta(q, x_n)$.
אוטומט סופי לא־דטרמיניסטי מינוס מקבל מילה: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסלד"ם אזי $x \in \Sigma^*$ המקיים $\hat{\delta}(S, x) \cap F \neq \varnothing$.
טענה: יהי M אסלד"ם ויהי $x \in \Sigma^n$ אזי (M מקבל את x)$\Longleftrightarrow$(קיימים $q_0 \dots q_n \in Q$ עבורם $q_0 \in S$ וכן $q_i \in \delta(q_{i-1}, x_i)$ לכל $i \in [n]$ וכן $q_n \in F$).
שפה של אוטומט סופי לא־דטרמיניסטי מינוס: יהי M אסלד"ם אזי $L(M) = \{ x \in \Sigma^* \mid M \text{ מקבל את } x \}$.

אוטומט סופי דטרמיניסטי מינוס החזקה: יהי $M = (Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסלד"ם אזי אס"ד $(Q', \Sigma, \delta', q_0, F')$ באשר
- $Q' = \mathcal{P}(Q)$.
- $\delta'(T, x) = \bigcup_{q \in T} \delta(q, x)$.
- $q_0 = S$.
- $F' = \{ T \subseteq Q \mid T \cap F \neq \varnothing \}$.

למה: יהי M אסלד"ם יהי A אס"ד החזקה של M תהא $T \subseteq Q_N$ ויהי $x \in \Sigma^*$ אזי $\hat{\delta_A}(T, x) = \hat{\delta_M}(T, x)$.
משפט: יהי M אסלד"ם אזי קיים אס"ד A עבורו $L(M) = L(A)$.
סימון: יהי Σ אלפבית אזי $\Sigma_\varepsilon = \Sigma \cup \{\varepsilon\}$.
אוטומט סופי לא־דטרמיניסטי (אסל"ד): תהא $Q \neq \varnothing$ קבוצה סופית יהי Σ אלפבית תהא $\delta : Q \times \Sigma_\varepsilon \to \mathcal{P}(Q)$ ותהיינה $S, F \subseteq Q$ אזי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$.
מצבים באוטומט סופי לא־דטרמיניסטי: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסל"ד אזי Q.
אלפבית באוטומט סופי לא־דטרמיניסטי: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסל"ד אזי Σ.
פונקציית מעברים באוטומט סופי לא־דטרמיניסטי: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסל"ד אזי δ.
מצבים התחלתיים באוטומט סופי לא־דטרמיניסטי: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסל"ד אזי S.
מצבים מקבלים באוטומט סופי לא־דטרמיניסטי: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסל"ד אזי F.
סביבת ε: יהי N אסל"ד ויהי $q \in Q$ אזי
$E(q) = \left\{ q' \in Q \mid \exists a \in Q^{k+1} . (a_0 = q) \wedge \left(\forall i \in [k] . a_i \in \delta\left(a_{i-1}, \varepsilon\right) \right) \wedge \left(a_k = q' \right) \right\}$.
סביבת ε: יהי N אסל"ד ויהי $T \subseteq Q$ אזי $E(T) = \bigcup_{q \in T} E(q)$.
פונקציית המעברים המורחבת: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסל"ד אזי $\hat{\delta} : \mathcal{P}(Q) \times \Sigma^* \to \mathcal{P}(Q)$ עבורה לכל $T \subseteq Q$ מתקיים $\hat{\delta}(T, \varepsilon) = E(T)$ וכן לכל $x \in \Sigma^n$ מתקיים
$\hat{\delta}(q, x) = R\left(\bigcup_{q \in \hat{\delta}(T, x_1 \dots x_{n-1})} \delta(q, x_n) \right)$.
אוטומט סופי לא־דטרמיניסטי מקבל מילה: יהי $(Q, \Sigma, \delta, S, F)$ אסל"ד אזי $x \in \Sigma^*$ המקיים $\hat{\delta}(S, x) \cap F \neq \varnothing$.
סימון: יהי $x \in \Sigma^*$ יהיו $\sigma_1 \dots \sigma_n \in \Sigma \setminus \{\varepsilon\}$ ויהיו $k_0 \dots k_n \in \mathbb{N}$ עבורם $x = \varepsilon^{k_0} \sigma_0 \varepsilon^{k_1} \sigma_1 \varepsilon^{k_2} \dots \sigma_n \varepsilon^{k_n}$ אזי $x^\varepsilon = \sigma_1 \dots \sigma_n$.
טענה: יהי A אסל"ד ויהי $x \in \Sigma^n$ אזי (A מקבל את x)$\Longleftrightarrow$(קיימים $q_0 \dots q_n \in Q$ עבורם $q_0 \in S$ וכן $q_i \in \delta(q_{i-1}, x_i^\varepsilon)$ לכל $i \in [n]$ וכן $q_n \in F$).
שפה של אוטומט סופי לא־דטרמיניסטי: יהי A אסל"ד אזי $L(A) = \{ x \in \Sigma^* \mid A \text{ מקבל את } x \}$.
משפט: יהי N אסל"ד אזי קיים אסלד"ם M עבורו $L(N) = L(M)$.
מסקנה: יהי N אסל"ד אזי קיים אס"ד A עבורו $L(A) = L(M)$.
מסקנה: יהי Σ אלפבית ותהא $\mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי ($\mathcal{L}$ רגולרית)$\Longleftrightarrow$(קיים אסל"ד N המקיים $L(N) = \mathcal{L}$).
ביטוי רגולרי (ב"ר): יהי Σ אלפבית אזי
- $\varnothing$.
- יהי $a \in \Sigma_\varepsilon$ אזי a.
- יהיו R_1, R_2 ביטויים רגולרים אזי $R_1 \cup R_2$.
- יהיו R_1, R_2 ביטויים רגולרים אזי $R_1 R_2$.
- יהי R ביטוי רגולרי אזי R^*.

שפה נוצרת מביטוי רגולרי: יהי Σ אלפבית אזי
- $L(\varnothing) = \varnothing$.
- יהי $a \in \Sigma_\varepsilon$ אזי $L(a) = \{a\}$.
- יהיו R_1, R_2 ביטויים רגולרים אזי $L(R_1 \cup R_2) = L(R_1) \cup L(R_2)$.
- יהיו R_1, R_2 ביטויים רגולרים אזי $L(R_1 R_2) = L(R_1) L(R_2)$.
- יהי R ביטוי רגולרי אזי $L(R^*) = L(R)^*$.

סימון: יהי Σ אלפבית אזי $R(\Sigma) = \{ r \in \Sigma^* \mid r \text{ ביטוי רגולרי} \}$.
הערה: קיים סדר פעולות לביטויים רגולריים
- סגור קליני.
- שרשור.
- איחוד.

משפט: יהי Σ אלפבית ותהא $\mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי ($\mathcal{L}$ רגולרית)$\Longleftrightarrow$(קיים $r \in R(\Sigma)$ עבורו $L(r) = \mathcal{L}$).
שפה ניתנת לניפוח: שפה $\mathcal{L}$ וקבוע $\ell > 0$ עבורם לכל $w \in \mathcal{L}$ באשר $|w| \leq \ell$ קיימים $x, y, z \in \Sigma^*$ באשר $|y| > 0$ וכן $|xy| \leq \ell$ וכן $w = xyz$ וכן לכל $k \in \mathbb{N}$ מתקיים $xy^k z \in L$.
טענה למת הניפוח: תהא $\mathcal{L}$ שפה רגולרית אזי קיים $\ell > 0$ עבורו $\mathcal{L}$ ניתנת לניפוח ℓ.
קבוע הניפוח: תהא $\mathcal{L}$ שפה רגולרית אזי $\min\{\ell \in \mathbb{N}_+ \mid \ell \text{ ניתנת לניפוח}\}$.

טענה: $\{x \in \{0,1\}^* \mid \#_0(x) = \#_1(x)\}$ אינה רגולרית.

טענה: $\{0^i 1^j \mid i > j\}$ אינה רגולרית.

טענה: $\{a^p \mid a \in \Sigma, p$ ראשוני$\}$ אינה רגולרית.

טענה: השפה $\{a^i b^n c^n \mid n \in \mathbb{N}, i \in \mathbb{N}_+\} \cup \{b^n c^n \mid n, m \in \mathbb{N}\}$ ניתנת לניפוח 1 וכן אינה רגולרית.

הגדרה: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי
$\sim_L = \{(x,y) \in (\Sigma^*)^2 \mid \forall z \in \Sigma^*. (yz \in L) \iff (xz \in L)\}$.

טענה: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי $\sim_L$ הינו יחס שקילות.

הגדרה: יהי A אס"ד אזי $\sim_A = \left\{(x,y) \in (\Sigma^*)^2 \;\middle|\; \hat{\delta}(q_0, x) = \hat{\delta}(q_0, y)\right\}$.

טענה: יהי A אס"ד ויהיו $x, y \in \Sigma^*$ עבורם $x \sim_A y$ אזי $x \sim_{L(A)} y$.

מסקנה: יהי A אס"ד אזי $|Q| \geq \left|\Sigma^*/\sim_A\right| \geq \left|\Sigma^*/\sim_{L(A)}\right|$.

מסקנה: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה רגולרית אזי $\Sigma^*/\sim_L$ סופית.

משפט מייהיל-נרוד: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי (L רגולרית)$\iff$($\Sigma^*/\sim_L$ סופית).

סימון: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה באשר $\Sigma^*/\sim_L$ סופית תהא $\{x_1 \dots x_n\}$ קבוצת נציגים של $\Sigma^*/\sim_L$ ויהי $y \in \Sigma^*$ עבורו $y \sim_L x_i$ אזי $\text{Class}(y) = i$.

אוטומט סופי דטרמיניסטי המחלקות: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה באשר $\Sigma^*/\sim_L$ סופית ותהא $\{x_1 \dots x_n\}$ קבוצת נציגים של $\Sigma^*/\sim_L$ אזי אס"ד $(Q, \Sigma, \delta, q_0, F)$ באשר

- $Q = \left[\left|\Sigma^*/\sim_L\right|\right]$.
- $\delta(i, \sigma) = \text{Class}(x_i \sigma)$.
- $q_0 = \text{Class}(\varepsilon)$.
- $F = \{i \in Q \mid x_i \in L\}$.

טענה: תהא $L \subseteq \Sigma^*$ שפה באשר $\Sigma^*/\sim_L$ סופית תהא $\{x_1 \dots x_n\}$ קבוצת נציגים של $\Sigma^*/\sim_L$ יהי A אס"ד המחלקות של L ויהי $y \in \Sigma^*$ אזי $\hat{\delta}_A(q_0, y) = \text{Class}(y)$.

טענה: יהי $n \in \mathbb{N}_+$ אזי קיים אסל"ד N מעל $[n]$ באשר $|Q| = n$ עבורו
$L(N) = \{x \in [n]^* \mid \exists \sigma \in \Sigma. \#_\sigma(x) = 0\}$.

טענה: יהי $n \in \mathbb{N}_+$ ויהי A אס"ד מעל $[n]$ עבורו
$|Q| \geq 2^n$ אזי $L(A) = \{x \in [n]^* \mid \exists \sigma \in \Sigma. \#_\sigma(x) = 0\}$.

מכונת טיורינג (מ"ט): תהא $Q \neq \varnothing$ קבוצה סופית יהי Σ אלפבית יהי Γ אלפבית עבורו $\Sigma \subseteq \Gamma$ וכן $\sqcup \in \Gamma \backslash \Sigma$ יהיו $q_0, q_a, q_r \in Q$ באשר $q_a \neq q_r$ ותהא
$\delta : (Q \backslash \{q_a, q_r\}) \times \Gamma \to Q \times \Gamma \times \{L, R\}$ אזי $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$.

מצבים במכונת טיורינג: תהא $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$ מ"ט אזי Q.

אלפבית במכונת טיורינג: תהא $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$ מ"ט אזי Σ.

אלפבית סרט במכונת טיורינג: תהא $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$ מ"ט אזי Γ.

פונקציית מעברים במכונת טיורינג: תהא $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$ מ"ט אזי δ.

מצב התחלתי במכונת טיורינג: תהא $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$ מ"ט אזי q_0.

מצב מקבל במכונת טיורינג: תהא $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$ מ"ט אזי q_a.

מצב דוחה במכונת טיורינג: תהא $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$ מ"ט אזי q_r.

קונפיגורציה: תהא M מ"ט אזי $c \in \Gamma^* Q \Gamma^*$.

קונפיגורציה התחלתית: תהא M מ"ט אזי קונפיגורציה $c \in \Gamma^* Q \Gamma^*$ עבורה קיים $v \in \Sigma^*$ המקיימת $c = q_0 v$.

קונפיגורציה מקבלת: תהא M מ"ט אזי קונפיגורציה $c \in \Gamma^* Q \Gamma^*$ עבורה קיימים $u, v \in \Sigma^*$ המקיימים $c = u q_a v$.

קונפיגורציה דוחה: תהא M מ"ט אזי קונפיגורציה $c \in \Gamma^* Q \Gamma^*$ עבורה קיימים $u, v \in \Sigma^*$ המקיימים $c = u q_r v$.

הערה: תהא M מ"ט ותהא c קונפיגורציה אזי נזהה את $\sqcup c$ עם c.

קונפיגורציה עוברת/צעד: תהא M מ"ט תהא c קונפיגורציה אזי קונפיגורציה c' המקיימת אחד הבאים

- קיימים $a, b, b' \in \Gamma$ וקיימים $u, v \in \Gamma^*$ וקיימים $q, q' \in Q$ עבורם $c = uaqbv$ וכן $\delta(q, b) = (q', b', L)$ וכן $c' = uq'ab'v$.
- קיימים $b, b' \in \Gamma$ וקיימים $u, v \in \Gamma^*$ וקיימים $q, q' \in Q$ עבורם $c = qbv$ וכן $\delta(q, b) = (q', b', L)$ וכן $c' = q'b'v$.
- קיימים $b, b' \in \Gamma$ וקיימים $u, v \in \Gamma^*$ וקיימים $q, q' \in Q$ עבורם $c = uqbv$ וכן $\delta(q, b) = (q', b', R)$ וכן $c' = ub'q'v$.

מכונת טיורינג מקבלת מילה: תהא M מ"ט אזי $x \in \Sigma^*$ עבורו קיימים $c_0 \dots c_n$ קונפיגורציות באשר $c_0 = q_0 x$ וכן c_{i-1} עוברת ל־c_i לכל $i \in [n]$ וכן c_n קונפיגורציה מקבלת.

מכונת טיורינג דוחה מילה: תהא M מ"ט אזי $x \in \Sigma^*$ עבורו קיימים $c_0 \dots c_n$ קונפיגורציות באשר $c_0 = q_0 x$ וכן c_{i-1} עוברת ל־c_i לכל $i \in [n]$ וכן c_n קונפיגורציה דוחה.

שפה של מכונת טיורינג: תהא M מ"ט אזי $L(M) = \{x \in \Sigma^* \mid x$ מקבל את $M\}$.

מכונת טיורינג לא עוצרת על קלט: תהא M מ"ט אזי $x \in \Sigma^*$ עבורו M לא מקבלת ולא דוחה את x.

מודלים שקולים: מודלים M, M' עבורם לכל A מסוג M וכן לכל B מסוג M' מתקיים

- קיימת A' מסוג M' המקיימת $L(A) = L(A')$.
- קיימת B' מסוג M המקיימת $L(B) = L(B')$.

מסקנה: אס"ד, אסל"ד ואסלד"ם הינם מודלים שקולים.

מכונת טיורינג נחה: תהא $Q \neq \varnothing$ קבוצה סופית יהי Σ אלפבית יהי Γ אלפבית עבורו $\Sigma \subseteq \Gamma$ וכן $\sqcup \in \Gamma \backslash \Sigma$ יהיו $q_0, q_a, q_r \in Q$ באשר $q_a \neq q_r$ ותהא $\delta : (Q \backslash \{q_a, q_r\}) \times \Gamma \to Q \times \Gamma \times \{L, R, S\}$ אזי $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$.

הערה: את כל הפעולות ממכונת טיורינג נכליל בצורה הטבעית עבור מכונת טיורינג נחה.

מסקנה: מכונת טיורינג ומכונת טיורינג נחה הינן מודלים שקולים.

מכונת טיורינג רב־סרטית: יהי $k \in \mathbb{N}_+$ תהא $Q \neq \varnothing$ קבוצה סופית יהי Σ אלפבית יהי Γ אלפבית עבורו $\Sigma \subseteq \Gamma$ וכן $\sqcup \in \Gamma \backslash \Sigma$ יהיו $q_0, q_a, q_r \in Q$ באשר $q_a \neq q_r$ ותהא $\delta : (Q \backslash \{q_a, q_r\}) \times \Gamma^k \to Q \times \Gamma^k \times \{L, R\}^k$ אזי $(k, Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$.

הערה: את כל הפעולות ממכונת טיורינג נכליל בצורה הטבעית עבור מכונת טיורינג רב־סרטית.

קונפיגורציה במכונת טיורינג רב־סרטית: תהא M מ"ט רב־סרטית ותהיינה $c_1 \dots c_k \in \Gamma^* Q \Gamma^*$ אזי $c_1 \$ c_2 \$ \dots \$ c_k$.

קונפיגורציה התחלתית במכונת טיורינג רב־סרטית: תהא M מ"ט רב־סרטית אזי קונפיגורציה c עבורה קיים $v \in \Sigma^*$ המקיימת $c = q_0 v \sqcup \$ q_0 \sqcup \$ \dots \$ q_0 \sqcup \$$.

מסקנה: יהי $k \in \mathbb{N}_+$ אזי מכונת טיורינג ומכונת טיורינג רב־סרטית הינן מודלים שקולים.

מודל RAM: יהי $k \in \mathbb{N}$ ותהיינה $\pi_1 \dots \pi_p$ אזי $(k, (\pi_1 \dots \pi_p))$.

מספר הרגיסטרים במודל RAM: יהי (k, Π) מודל RAM אזי k.

פקודות במודל RAM: יהי (k, Π) מודל RAM אזי Π.

קונפיגורציה במודל RAM: יהי (k, Π) מודל RAM אזי $\text{PC} \in \mathbb{N}$ וכן $R_0 \dots R_k \in \mathbb{N}$ וכן $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$.

מונה התוכנית בקונפיגורציה: יהי (k, Π) מודל RAM ותהא (T, R, PC) קונפיגורציה אזי PC.

רגיסטרים בקונפיגורציה: יהי (k, Π) מודל RAM ותהא (T, R, PC) קונפיגורציה אזי R.

זיכרון בקונפיגורציה: יהי (k, Π) מודל RAM ותהא (T, R, PC) קונפיגורציה אזי T.

הערה: ריצת מודל RAM זהה לריצת מעבד MIPS.

טענה: מכונת טיורינג ומודל RAM הם מודלים שקולים.

מכונת טיורינג לא־דטרמיניסטית (מטל"ד): תהא $Q \neq \varnothing$ קבוצה סופית יהי Σ אלפבית יהי Γ אלפבית עבורו $\Sigma \subseteq \Gamma$ וכן $\sqcup \in \Gamma \backslash \Sigma$ יהיו $q_0, q_a, q_r \in Q$ באשר $q_a \neq q_r$ ותהא $\delta : (Q \backslash \{q_a, q_r\}) \times \Gamma \to \mathcal{P}(Q \times \Gamma \times \{L, R\})$ אזי $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_a, q_r)$.

קונפיגורציה עוברת: תהא N מטל"ד תהא $q \in Q$ ותהא $b \in \Gamma$ ותהיינה $u, v \in \Gamma^*$ באשר $uqbv$ קונפיגורציה אזי קונפיגורציה c' עבורה קיימת $\delta' : (Q \backslash \{q_a, q_r\}) \times \Gamma \to Q \times \Gamma \times \{L, R\}$ המקיימת $\delta'(q, b) \in \delta(q, b)$ וכן $uqbv$ הינה δ'־עוברת ל־c'.

עץ חישוב: תהא N מטל"ד ויהי $x \in \Sigma^*$ אזי עץ קונפיגורציות $T_{N,x}$ עם שורש $q_0 x \sqcup$ עבורו לכל c, c' קונפיגורציות מתקיים (c צאצא של c')$\iff$(c' עוברת ל־c).

מכונת טיורינג לא־דטרמיניסטית מקבלת מילה: תהא N מטל"ד אזי $x \in \Sigma^*$ עבורו קיים עלה מקבל ב־$T_{N,x}$.

מכונת טיורינג לא־דטרמיניסטית דוחה מילה: תהא N מטל"ד אזי $x \in \Sigma^*$ עבורו $T_{N,x}$ סופי וכן x אינו מתקבל על ידי N.

שפה של מכונת טיורינג לא־דטרמיניסטית: תהא N מטל"ד אזי
$L(N) = \{x \in \Sigma^* \mid x$ מקבל את $N\}$.

מכונת טיורינג לא־דטרמיניסטית לא עוצרת על קלט: תהא N מטל"ד אזי $x \in \Sigma^*$ עבורו N לא מקבלת ולא דוחה את x.

טענה: מכונת טיורינג ומכונת טיורינג לא־דטרמיניסטית הינן מודלים שקולים.

שפות כריעות למחצה/שפות ניתנות למניה רקורסיבית/שפות ניתנות לקבלה: יהי Σ אלפבית אזי $\mathcal{RE} = \{\mathcal{L} \subseteq \Sigma^* \mid \mathcal{L} = L(M)$ עבורה קיימת מ"ט $M\}$.

מכונת טיורינג מכריע שפה: תהא $\mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי מ"ט M עבורה $\mathcal{L} = L(M)$ וכן לכל $x \in \Sigma^*$ מתקיים כי M עוצרת על x.

שפות כריעות/שפות רקורסיביות: יהי Σ אלפבית אזי
$\mathcal{R} = \{\mathcal{L} \subseteq \Sigma^* \mid \mathcal{L}$ המכריעה את M קיימת מ"ט$\}$.

מסקנה: $\mathcal{R} \subseteq \mathcal{RE}$.

מונה עבור שפה: תהא $\Sigma^* \subseteq \mathcal{L}$ שפה אזי מ"ט E מעל האלפבית $\Sigma \cup \{\$\}$ עבורו

- לכל $q \in Q$ ולכל $\sigma \in \Gamma$ מתקיים $\delta(q, \sigma) = (q', \sigma', R)$.
- הרצת E על הקונפיגורציה ε מקיימת
  - לכל $x \in L$ מתקיים כי $x\$$ על הסרט לאחר מספר סופי של צעדים.
  - לכל $x \notin L$ מתקיים כי $x\$$ לא על הסרט לעולם.

טענה: תהא $\Sigma^* \subseteq \mathcal{L}$ שפה אזי ($\mathcal{L} \in \mathcal{RE}$)$\iff$(קיים ל־$\mathcal{L}$ מונה).

מונה לקסיקוגרפי: תהא $\Sigma^* \subseteq \mathcal{L}$ שפה אזי מונה E עבור $\mathcal{L}$ עבורו לכל $x, y \in \mathcal{L}$ באשר $x \leq_{\text{lex}} y$ מתקיים כי $x\$$ רשום על הסרט לפני $y\$$.

טענה: תהא $\Sigma^* \subseteq \mathcal{L}$ שפה אזי ($\mathcal{L} \in \mathcal{R}$)$\iff$(קיים ל־$\mathcal{L}$ מונה לקסיקוגרפי).

הגדרה: יהי Σ אלפבית אזי $\text{co}\mathcal{RE} = \left\{\mathcal{L} \subseteq \Sigma^* \;\middle|\; \overline{\mathcal{L}} \in \mathcal{RE}\right\}$.

טענה: $\mathcal{R} = \mathcal{RE} \cap \text{co}\mathcal{RE}$.

קידוד בינארי של מכונת טיורינג: פונקציה $f : \{M \mid M$ מ"ט$\} \to \{0,1\}^*$ חח"ע עד כדי שינוי שמות.

סימון: תהא M מ"ט אזי $\langle M \rangle$ הינו הקידוד הבינארי של M.

הערה: נשתמש בסימון $\langle \cdot \rangle$ על מנת לקודד כל אובייקט לקידוד בינארי.

הערה: נניח כי קידוד ופענוח הן פעולות פשוטות ובדיקת נכונות קידוד היא $\mathcal{R}$.

סימון: תהא M מ"ט ותהא x מילה אזי $\langle M, x \rangle$ הינו הקידוד הבינארי של M מאותחל עם x.

משפט מכונת טיורינג אוניברסלית: קיימת מ"ט U מעל $\{0,1\}$ עבורה

- לכל מ"ט M ולכל קלט x של M מתקיים (U מקבלת את $\langle M, x \rangle$)$\iff$(M מקבלת את x).
- לכל מ"ט M ולכל קלט x של M מתקיים (U דוחה את $\langle M, x \rangle$)$\iff$(M דוחה את x).
- לכל מ"ט M ולכל קלט x של M מתקיים (U לא עוצרת עבור $\langle M, x \rangle$)$\iff$(M לא עוצרת עבור x).
- לכל $x \in \{0,1\}^*$ באשר $x \notin \text{Im}(f)$ מתקיים כי U דוחה את x.

טענה: קיימת $L \subseteq \{0,1\}^*$ שפה עבורה $L \notin \mathcal{RE} \cup \text{co}\mathcal{RE}$.

הגדרה: $\text{ACC} = \{\langle M, x \rangle \mid$ (M מקבלת את x) $\wedge$ (x מילה) $\wedge$ (M מ"ט)$\}$.

טענה: $\text{ACC} \in \mathcal{RE}$.

למה: לא קיימת מ"ט M מעל $\{0,1\}$ עבורה $L(M) = \{\langle N \rangle \mid \langle N \rangle \notin L(N)\}$.

למה: תהא M מ"ט המכריעה את ACC אזי קיימת מ"ט N המכריעה את $\{\langle N \rangle \mid \langle N \rangle \notin L(N)\}$.

טענה: $\text{ACC} \notin \mathcal{R}$.

הגדרה: $\text{HALT} = \{\langle M, x \rangle \mid \langle M, x \rangle$ (M עוצרת על x) $\wedge$ (x מילה) $\wedge$ (M מ"ט)$\}$.

טענה: $\text{HALT} \in \mathcal{RE} \backslash \mathcal{R}$.

הגדרה: $\text{EMPTY} = \{\langle M \rangle \mid$ (M מ"ט) $\wedge (L(M) = \varnothing)\}$.

טענה: $\text{EMPTY} \notin \mathcal{R}$.

מכונת טיורינג מחשבת פונקציה: תהא M מ"ט ותהא $D \subseteq \Sigma$ אזי $f : D \to (\Gamma \backslash \{\sqcup\})^*$ עבורה לכל $x \in D$ מתקיים כי M עוצרת על x וכן הסרט בסוף הריצה הינו $f(x) \sqcup^*$.

פונקציה חשיבה: תהא $D \subseteq \Sigma$ אזי $f : D \to (\Gamma \backslash \{\sqcup\})^*$ עבורה קיימת מ"ט M המחשבת את f.

רדוקציית מיפוי: יהיו Σ, Δ אלפבייתים באשר $\Sigma \subseteq \Delta$ תהא $A \subseteq \Sigma^*$ שפה ותהא $B \subseteq \Delta^*$ שפה אזי $f : \Sigma^* \to \Delta^*$ חשיבה עבורה לכל $x \in \Sigma^*$ מתקיים $(x \in A) \iff (f(x) \in B)$.

סימון: יהיו Σ, Δ אלפבייתים באשר $\Sigma \subseteq \Delta$ תהא $A \subseteq \Sigma^*$ שפה תהא $B \subseteq \Delta^*$ שפה ותהא $f : \Sigma^* \to \Delta^*$ רדוקציית מיפוי אזי $A \leq_m B$.

טענה: $\text{EMPTY} \in \text{co}\mathcal{RE}$.

טענה: תהיינה A, B שפות באשר $A \leq_m B$ וכן $B \in \mathcal{R}$ אזי $A \in \mathcal{R}$.

מסקנה: תהיינה A, B שפות באשר $A \leq_m B$ וכן $B \notin \mathcal{R}$ אזי $A \notin \mathcal{R}$.

הערה: יש דבר כזה רדוקציה כללית שמכלילה את רדוקציית המיפוי, לא עברנו על זה פורמלית, מסומן $\leq$.

מסקנה: $\{\langle M \rangle \mid \langle M \rangle \notin L(M)\} \leq \text{ACC}$.

מסקנה: $\text{ACC} \leq_m \text{HALT}$.

מסקנה: $\text{ACC} \leq \text{EMPTY}$.

הגדרה: $\text{REG} = \{\langle M \rangle \mid L(M)$ רגולרית$\}$.

טענה: $\text{REG} \notin \mathcal{R}$.

הגדרה: $\text{EQ} = \{\langle M_1, M_2 \rangle \mid L(M_1) = L(M_2)\}$.

טענה: $\text{EQ} \notin \mathcal{R}$.

הגדרה: $\text{HALT}_\varepsilon = \{\langle M \rangle \mid M$ עוצר על $\varepsilon\}$.

טענה: $\mathrm{HALT} \leq_m \mathrm{HALT}_\varepsilon$.

טענה: תהא $A \in \mathcal{R}$ ותהא $B \in \mathcal{P}(\Sigma^*) \setminus \{\Sigma^*, \varnothing\}$ אזי $A \leq_m B$.

למה: תהיינה A, B שפות ותהא f רדוקציית מיפוי מ־A ל־B אזי f רדוקציית מיפוי מ־$\overline{A}$ ל־$\overline{B}$.

טענה: תהיינה A, B שפות באשר $A \leq_m B$ אזי

- אם $B \in \mathcal{RE}$ אזי $A \in \mathcal{RE}$.
- אם $B \in \mathrm{co}\mathcal{RE}$ אזי $A \in \mathrm{co}\mathcal{RE}$.

טענה: $\mathrm{ACC} \leq_m \mathrm{EQ}$ וכן $\overline{\mathrm{ACC}} \leq_m \mathrm{EQ}$.

מסקנה: $\mathrm{EQ} \notin \mathcal{RE} \cup \mathrm{co}\mathcal{RE}$.

תכונה סמנטית: יהי Σ אלפבית אזי $\mathcal{C} \subseteq \mathcal{P}(\Sigma^*)$.

הגדרה: תהא $\mathcal{C}$ תכונה סמנטית אזי $L_{\mathcal{C}} = \{\langle M \rangle \mid L(M) \in \mathcal{C}\}$

משפט רייס: תהא $\mathcal{C} \in \mathcal{P}(\mathcal{RE}) \setminus \{\mathcal{RE}, \varnothing\}$ תכונה סמנטית אזי $L_{\mathcal{C}} \notin \mathcal{R}$.

טענה: תהא $\mathcal{C} \in \{\mathcal{RE}, \varnothing\}$ אזי $L_{\mathcal{C}} \in \mathcal{R}$.

הגדרה: $\mathrm{PRIME} = \{(p)_2 \mid p \in \mathbb{P}\}$.

הערה: קידוד מספרים תמיד יעשה בבסיס 2.

הגדרה: $\mathrm{EQPRIME} = \{\langle M \rangle \mid L(M) = \mathrm{PRIME}\}$.

טענה: $\mathrm{EQPRIME} \notin \mathcal{R}$.

טענה משפט רייס הרחבה ראשונה: תהא $\mathcal{C} \in \mathcal{P}(\mathcal{RE} \setminus \{\varnothing\}) \setminus \{\varnothing\}$ אזי $L_{\mathcal{C}} \notin \mathrm{co}\mathcal{RE}$.

טענה משפט רייס הרחבה שנייה: תהא $\mathcal{C} \in \mathcal{P}(\mathcal{RE}) \setminus \{\mathcal{RE}\}$ באשר $\varnothing \in \mathcal{C}$ אזי $L_{\mathcal{C}} \notin \mathcal{RE}$.

מסקנה: $\mathrm{REG} \notin \mathcal{RE}$.

הגדרה: $\mathrm{ALL} = \{\langle M \rangle \mid L(M) = \Sigma^*\}$.

למה: $\overline{\mathrm{HALT}} \leq_m \mathrm{ALL}$.

טענה: $\mathrm{ALL} \notin \mathcal{RE} \cup \mathrm{co}\mathcal{RE}$.

חסם עליון לזמן ריצה של מכונת טיורינג: תהא M מ"ט אזי $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ עבורה לכל $n \in \mathbb{N}$ ולכל $x \in \Sigma^n$ מתקיים כי M על הקלט x מבצעת לכל היותר $T(n)$ צעדים.

הגדרה: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ אזי M מ"ט שרצה בזמן $\mathrm{DTime}(T(n)) = \{L(M) \mid \mathcal{O}(T(n))$.

טענה: $\left\{0^k 1^k \mid k \geq 0\right\} \in \mathrm{DTime}(n^2)$.

מסקנה: $\left\{0^k 1^k \mid k \geq 0\right\} \in \mathrm{DTime}(n \log(n))$.

משפט: תהא $t(n) = o(n \log(n))$ ותהא $L \in \mathrm{DTime}(t(n))$ אזי L רגולרית.

מסקנה: תהא $t(n) = o(n \log(n))$ אזי $\left\{0^k 1^k \mid k \geq 0\right\} \notin \mathrm{DTime}(t(n))$.

פונקציה חשיבה בזמן: פונקציה $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ עבורה קיימת מ"ט M המקיימת לכל $n \in \mathbb{N}$ כי M על הקלט 1^n מחשבת את $(T(n))_2$ בזמן $\mathcal{O}(T(n))$.

טענה: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ חשיבה בזמן שאינה קבועה אזי $T(n) = \Omega(n)$.

משפט מכונת טיורינג אוניברסלית עם טיימר: קיימת מ"ט אוניברסלית U וקיים $C \in \mathbb{R}$ עבורם לכל מ"ט M ולכל קלט x באשר M עוצרת על הקלט x לאחר t צעדים מתקיים כי U עוצרת על הקלט $\langle M, x \rangle$ תוך $C \cdot t$ צעדים.

משפט: קיימת מ"ט אוניברסלית U וקיים $C \in \mathbb{R}$ עבורם לכל מ"ט M לכל קלט x ולכל $t \in \mathbb{N}$ מתקיים

- אם M עוצרת על הקלט x לאחר לכל היותר t צעדים אזי U מקבלת את $\langle M, x, t \rangle$.
- אם M דוחה את x או לא עוצרת לאחר t צעדים אזי U דוחה את $\langle M, x, t \rangle$.
- U עוצרת לאחר $C \cdot t \log(t)$ צעדים.

משפט היררכיית הזמן: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ חשיבה בזמן ותהא $t(n) = o\left(\frac{T(n)}{\log(T(n))}\right)$ אזי $\mathrm{DTime}(t(n)) \subsetneq \mathrm{DTime}(T(n))$.

מסקנה: יהיו $1 \leq c < d$ אזי $\mathrm{DTime}(n^c) \subsetneq \mathrm{DTime}\left(n^d\right)$.

טענה: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ באשר $T(n) \geq n$ ותהא M מ"ט רב־סרטית שרצה בזמן $T(n)$ אזי קיימת מ"ט M' שרצה בזמן $\mathcal{O}(T^2(n))$ עבורה $L(M) = L(M')$.

טענה: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ באשר $T(n) \geq n$ ותהא M מודל RAM שרצה בזמן $T(n)$ אזי קיימת מ"ט M' שרצה בזמן $\mathcal{O}(T^3(n))$ עבורה $L(M) = L(M')$.

חסם עליון לזמן ריצה של מכונת טיורינג לא־דטרמיניסטית: תהא N מטל"ד אזי $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ עבורה לכל $n \in \mathbb{N}$ ולכל $x \in \Sigma^n$ מתקיים כי $T_{N,x}$ בעומק לכל היותר $T(n)$.

הגדרה: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ אזי $\mathrm{NTime}(T(n)) = \{L(N) \mid \mathcal{O}(T(n))$ מטל"ד שרצה בזמן $N\}$.

טענה: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ באשר $T(n) \geq n$ ותהא N מטל"ד שרצה בזמן $T(n)$ אזי קיימת מ"ט M שרצה בזמן $2^{\mathcal{O}(T(n))}$ עבורה $L(N) = L(M)$.

שפה $\mathcal{P}$: $\mathcal{P} = \bigcup_{c \in \mathbb{N}} \mathrm{DTime}(n^c)$.

הגדרה: $\mathrm{PATH} = \{\langle G, s, t \rangle \mid$ G גרף מכוון עם מסלול מ־s ל־$t\}$.

טענה: $\mathrm{PATH} \in \mathcal{P}$.

משפט: $\mathrm{PRIME} \in \mathcal{P}$.

שפה $\mathcal{NP}$: $\mathcal{NP} = \bigcup_{c \in \mathbb{N}} \mathrm{NTime}(n^c)$.

מסקנה: $\mathcal{P} \subseteq \mathcal{NP}$.

הגדרה: $\mathrm{HAMPATH} = \{\langle G, s, t \rangle \mid$ G גרף מכוון עם מסלול המילטוני מ־s ל־$t\}$.

טענה: $\mathrm{HAMPATH} \in \mathcal{NP}$.

השערה: $\mathrm{HAMPATH} \notin \mathcal{P}$. השערה פתוחה

שפה $\mathcal{EXP}$: $\mathcal{EXP} = \bigcup_{k \in \mathbb{N}} \mathrm{DTime}\left(2^{n^k}\right)$.

שפה $\mathcal{NEXP}$: $\mathcal{NEXP} = \bigcup_{k \in \mathbb{N}} \mathrm{NTime}\left(2^{n^k}\right)$.

טענה: $\mathcal{EXP} \subseteq \mathcal{NEXP}$.

מסקנה: $\mathcal{P} \subseteq \mathcal{NP} \subseteq \mathcal{EXP} \subseteq \mathcal{NEXP}$.

טענה: $\mathcal{P} \subsetneq \mathcal{EXP}$.

טענה: $\mathcal{NP} \subsetneq \mathcal{NEXP}$.

סימון: תהא M מ"ט ויהי $x \in \Sigma^*$ אזי $M(x)$ הינו ריצת M על x.

מוודא לשפה: תהא $\mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי מ"ט V מעל אלפבית $\Sigma \cup \{\text{"}\,\text{"}\}$ המקיים

- שלמות: יהי $x \in \mathcal{L}$ אזי קיים $w \in \Sigma^*$ עבורו $V(x, w)$ מקבלת.
- נאותות: יהי $x \notin \mathcal{L}$ אזי לכל $w \in \Sigma^*$ מתקיים כי $V(x, w)$ דוחה.

טענה: תהא $\mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי ($\mathcal{L} \in \mathcal{RE}$)$\Longleftrightarrow$(קיים מוודא ל־$\mathcal{L}$).

מדווא פולינומי לשפה: תהא $\mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי מוודא V ל־$\mathcal{L}$ עבורו קיים $p \in \mathbb{N}[x]$ המקיים כי לכל $x, w \in \Sigma^*$ מתקיים כי $V(x, w)$ עוצרת לכל היותר אחרי $p(|x|)$ צעדים.

הגדרה: $\mathrm{CLIQUE} = \{\langle G, k \rangle \mid$ G גרף לא מכוון בעל קליקה מגודל $k\}$.

טענה: קיים מוודא פולינומי ל־CLIQUE.

הגדרה: $\mathrm{IS} = \{\langle G, k \rangle \mid$ G גרף לא מכוון בעל קבוצה בת"ל מגודל $k\}$.

טענה: קיים מוודא פולינומי ל־IS.

הגדרה: $\mathrm{FACTOR} = \{\langle N, k \rangle \mid \exists d \in [k] \,.\, (d|N)\}$.

טענה: קיים מוודא פולינומי ל־FACTOR.

הגדרה: $\mathrm{SUBSETSUM} = \left\{\langle S, k \rangle \mid (S \subseteq \mathbb{N}) \wedge \left(\exists T \subseteq S. \sum_{i \in T} i = t\right)\right\}$.

טענה: קיים מוודא פולינומי ל־SUBSETSUM.

משפט: תהא $\mathcal{L} \subseteq \Sigma^*$ שפה אזי ($\mathcal{L} \in \mathcal{NP}$)$\Longleftrightarrow$(קיים מוודא פולינומי ל־$\mathcal{L}$).

מסקנה: $\mathrm{CLIQUE, IS, FACTOR, SUBSETSUM} \in \mathcal{NP}$.

השערה: $\mathcal{NP} \neq \mathcal{P}$. השערה פתוחה

פונקציה חשיבה פולינומית: תהא $D \subseteq \Sigma$ אזי $f : D \to (\Gamma \setminus \{\sqcup\})^*$ עבורה קיימת מ"ט M המחשבת את f וכן קיים $p \in \mathbb{N}[x]$ המקיים כי לכל $x \in \Sigma^*$ מתקיים כי $M(x)$ עוצרת לכל היותר אחרי $p(|x|)$ צעדים.

רדוקציית מיפוי פולינומית: יהיו Σ, Δ אלפבייתים באשר $\Sigma \subseteq \Delta$ תהא $A \subseteq \Sigma^*$ שפה ותהא $B \subseteq \Delta^*$ שפה אזי רדוקציית מיפוי f מ־A ל־B חשיבה פולינומית.

סימון: יהיו Σ, Δ אלפבייתים באשר $\Sigma \subseteq \Delta$ תהא $A \subseteq \Sigma^*$ שפה תהא $B \subseteq \Delta^*$ שפה ותהא $f : \Sigma^* \to \Delta^*$ רדוקציית מיפוי פולינומית אזי $A \leq_p B$.

טענה: $\mathrm{CLIQUE} \leq_p \mathrm{IS}$.

טענה: תהיינה A, B שפות באשר $B \in \mathcal{P}$ וכן $A \leq_p B$ אזי $A \in \mathcal{P}$.

שפה $\mathcal{NP}$-קשה: $\mathcal{NPH} = \{\mathcal{L} \mid \forall L \in \mathcal{NP}\,(L \leq_p \mathcal{L})\}$.

שפה $\mathcal{NP}$-שלמה: $\mathcal{NPC} = \mathcal{NP} \cap \mathcal{NPH}$.

טענה: תהא $\mathcal{L} \in \mathcal{NPC}$ אזי $(\mathcal{L} \in \mathcal{P}) \Longleftrightarrow (\mathcal{P} = \mathcal{NP})$.

הגדרה: $\mathrm{ACC}_{\mathcal{NP}} = \left\{\langle M, x, 1^t \rangle \mid$ קיים w עבורו $M(x, w)$ מקבלת אחרי מקסימום t צעדים$\right\}$.

טענה: $\mathrm{ACC}_{\mathcal{NP}} \in \mathcal{NPC}$.

טענה: תהיינה $A, B \in \mathcal{NP}$ שפות באשר $A \in \mathcal{NPC}$ וכן $A \leq_p B$ אזי $B \in \mathcal{NPC}$.

מעגל ספיק: מעגל C עבורו קיים $x \in \{0,1\}^n$ המקיים $C(x) = 1$.

פסוק k־CNF: פסוק CNF φ עבורה קיים $m \in \mathbb{N}$ וקיימת $A \in M_{m \times k}(\{p_i\} \cup \{\neg p_i\})$ המקיימת $\varphi = \bigwedge_{i=1}^m \bigvee_{j=1}^k (A)_{i,k}$.

הגדרה: יהי $k \in \mathbb{N}_+$ אזי $k\mathrm{SAT} = \{\langle \varphi \rangle \mid (\varphi \in k\mathrm{CNF}) \wedge (\varphi$ ספיקה$)\}$.

טענה: יהי $k \in \mathbb{N}_+$ אזי $k\mathrm{SAT} \in \mathcal{NP}$.

טענה: $2\mathrm{SAT} \in \mathcal{P}$.

משפט קוק־לוין: $3\mathrm{SAT} \in \mathcal{NPC}$.

טענה: יהיו $k, \ell \in \mathbb{N}_+$ באשר $k \leq \ell$ אזי $k\mathrm{SAT} \leq_p \ell\mathrm{SAT}$.

מסקנה: יהי $k \in \mathbb{N} \setminus \{0, 1, 2\}$ אזי $k\mathrm{SAT} \in \mathcal{NPC}$.

משפט: $3\mathrm{SAT} \leq_p \mathrm{CLIQUE}$.

מסקנה: $\mathrm{CLIQUE, IS} \in \mathcal{NPC}$.

סימון: תהא $A \in M_{m \times k}(\{p_i\} \cup \{\neg p_i\})$ ותהא v השמה אזי $N\left(\bigwedge_{i=1}^m \bigvee_{j=1}^k (A)_{i,k}, v\right) = \left|\left\{i \in [m] \;\middle|\; \overline{v}\left(\bigvee_{j=1}^k (A)_{i,k}\right) = \mathrm{True}\right\}\right|$.

הגדרה: $C\mathrm{CNF} = \{\langle \varphi, k \rangle \mid (\varphi \in \mathrm{CNF}) \wedge (\exists v\,(N(\varphi, v) = k))\}$.

טענה: $C\mathrm{CNF} \in \mathcal{NPC}$.

הגדרה: $\mathrm{DNFCNF} = \{\langle \varphi \rangle \mid (\varphi \in \mathrm{DNF}) \wedge (\varphi$ ספיקה$)\}$.

טענה: $\mathrm{DNFCNF} \in \mathcal{P}$.

כיסוי קודקודים: יהי G גרף לא מכוון אזי $C \subseteq V$ עבורה לכל $\{u, v\} \in E$ מתקיים $(u \in C) \vee (v \in C)$.

הגדרה: $\mathrm{VC} = \{\langle G, k \rangle \mid$ G גרף לא מכוון בעל כיסוי קודקודים מגודל $k\}$.

טענה: $\mathrm{VC} \in \mathcal{NPC}$.

בסיס פונקציות: יהי Σ אלפבית אזי $\mathcal{B} \subseteq \bigcup_{n=1}^\infty (\Sigma^n \to \Sigma)$.

מעגל: יהי Σ אלפבית יהי $\mathcal{B}$ בסיס פונקציות מעל Σ תהיינה $k_1 \ldots k_n \in \mathbb{N}_+$ תהיינה $f_1 \ldots f_n \in \mathcal{B}$ באשר $f_i : \Sigma^{k_i} \to \Sigma$ לכל $i \in [n]$ ותהיינה $x_1 \ldots x_m, y_1 \ldots y_k \in \Sigma$ אזי גרף מכוון G מעל $\{f_1 \ldots f_n, x_1 \ldots x_m, y_1 \ldots y_k\}$ המקיים

- G חסר מעגלים מכוונים.
- לכל $i \in [m]$ מתקיים $\deg^-(x_i) = 0$.
- לכל $i \in [n]$ מתקיים $\deg^-(f_i) = k_i$.
- לכל $i \in [k]$ מתקיים $\deg^-(y_i) = 1$ וכן $\deg^+(y_i) = 0$.

הערה: נשמור על הטרמינולוגיה ממעגל בוליאני כהכללה טבעית.

מטריצת הקונפיגורציות/טאבלו: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ חשיבה בזמן באשר $n \leq T(n)$ תהא M מ"ט שרצה בזמן $T(n)$ יהי $z \in \{0,1\}^n$ ותהיינה $c_1 \ldots c_i$ קונפיגורציות הריצה של $M(z)$ אזי $R_i(\tau_{M,z}) = c_i$ המקיימת $\tau_{M,z} \in M_{T(n)+1}(\Sigma \uplus \Gamma)$.

הערה: במטריצת הקונפיגורציות נניח כי $\delta(q_a, \sigma) = (q_a, \sigma, R)$ וכן $\delta(q_r, \sigma) = (q_r, \sigma, R)$.

הגדרה: $\mathrm{CIRSAT} = \{\langle C, x \rangle \mid$ C מעגל בוליאני$) \wedge (\exists w \in \{0,1\}^*\,(C(x, w) = 1))\}$.

הגדרה: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ חשיבה בזמן באשר $n \leq T(n)$ ותהא M מ"ט רצה בזמן $T(n)$ נגדיר מעגלים מעל $\Sigma \uplus \Gamma$ כך

- יהי $z \in \Sigma \uplus \Gamma$ אזי $C_{\mathrm{inp}}(z) = R_0(\tau_{M,z})$.
- יהי $z \in \Sigma \uplus \Gamma$ ויהי $i \in \{0, \ldots, T(n) - 1\}$ אזי $C_{\mathrm{next}}(R_i(\tau_{M,z})) = R_{i+1}(\tau_{M,z})$.
- יהי $z \in \Sigma \uplus \Gamma$ אזי $C_{\mathrm{out}}\left(R_{T(n)}(\tau_{M,z})\right) = M(z)$.
- יהי $z \in \Sigma \uplus \Gamma$ אזי $C_{M,n}^{\Sigma \uplus \Gamma}(z) = (C_{\mathrm{out}} \circ C_{\mathrm{next}} \circ \ldots \circ C_{\mathrm{next}} \circ C_{\mathrm{inp}})(z)$.

טענה: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ חשיבה בזמן באשר $n \leq T(n)$ ותהא M מ"ט רצה בזמן $T(n)$ אזי $\left|C_{M,n}^{\Sigma \uplus \Gamma}\right| = \mathcal{O}(T^2(n))$ וכן קיימת פונקציה f חשיבה בזמן $\mathrm{poly}(T(n))$ עבורה $f(1^n) = \left\langle C_{M,n}^{\Sigma \uplus \Gamma} \right\rangle$.

מסקנה: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ חשיבה בזמן באשר $n \leq T(n)$ תהא M מ"ט רצה בזמן $T(n)$ ויהי $z \in \Sigma \uplus \Gamma$ אזי $C_{M,n}^{\Sigma \uplus \Gamma}(z) = M(z)$.

טענה: יהי Π אלפבית אזי קיימת פונקציה חשיבה פולינומית f עבורה לכל מעגל בוליאני C מתקיים כי $f(C)$ מעגל בוליאני מעל בסיס דה־מורגן באשר $C(z) = f(C)(z)$ לכל $z \in \{0,1\}^n$ וכן $|f(C)| = \mathcal{O}(|C|)$.

למה: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ חשיבה בזמן באשר $n \leq T(n)$ ותהא M מ"ט רצה בזמן $T(n)$ אזי קיימת פונקציה f חשיבה בזמן $\mathrm{poly}(T(n))$ עבורה $f(1^n) = \langle C_{M,n} \rangle$ באשר $C_{M,n}$ מעגל עבורו $|C_{M,n}| = \mathcal{O}(T^2(n))$ וכן לכל $z \in \{0,1\}^n$ מתקיים $M(z)$ מקבלת$\Longleftrightarrow(C_{M,n}(z) = 1)$.

טענה: $\mathrm{CIRSAT} \in \mathcal{NPC}$.

מסקנה: תהא $T : \mathbb{N} \to \mathbb{N}$ חשיבה בזמן באשר $n \leq T(n)$ ותהא $f : \{0,1\}^* \to \{0,1\}$ לא ניתנת לחישוב על ידי משפחת מעגלים מגודל $\mathcal{O}(T(n))$ אזי f לא ניתנת לחישוב על ידי מ"ט בזמן $\sqrt{T(n)}$.

טענה: $\mathrm{CIRSAT} \leq_p 3\mathrm{SAT}$.

טענה: $3\mathrm{SAT} \leq_p \mathrm{SUBSETSUM}$.

מסקנה: $\mathrm{SUBSETSUM} \in \mathcal{NPC}$.

טענה: $3\mathrm{SAT} \leq_p \mathrm{HAMPATH}$.

מסקנה: $\mathrm{HAMPATH} \in \mathcal{NPC}$.

שפה $\mathrm{co}\mathcal{NP}$: $\mathrm{co}\mathcal{NP} = \left\{L \mid \overline{L} \in \mathcal{NP}\right\}$.

השערה: $\mathrm{co}\mathcal{NP} \neq \mathcal{NP}$. השערה פתוחה

טענה: תהיינה A, B שפות באשר $A \leq_p B$ אזי

- אם $B \in \mathcal{NP}$ אזי $A \in \mathcal{NP}$.

- אם $B \in \mathrm{co}\mathcal{NP}$ אזי $A \in \mathrm{co}\mathcal{NP}$.

מסקנה: תהא $\mathcal{L} \in \mathcal{NPC}$ אזי $(\mathcal{L} \in \mathrm{co}\mathcal{NP}) \iff (\mathrm{co}\mathcal{NP} = \mathcal{NP})$.

טענה: $\mathcal{P} \subseteq \mathcal{NP} \cap \mathrm{co}\mathcal{NP}$.

השערה: $\mathcal{P} \neq \mathcal{NP} \cap \mathrm{co}\mathcal{NP}$. השערה פתוחה

טענה: $\mathrm{FACTOR} \in \mathcal{NP} \cap \mathrm{co}\mathcal{NP}$.

השערה: $\mathcal{P} \neq \mathcal{NP} \cap \mathrm{co}\mathcal{NP}$. השערה פתוחה

הגדרה: $\mathrm{MATMULT} = \{\langle A, B, C\rangle \mid (A, B, C \in M_n(\mathbb{Z})) \wedge (A \cdot B = C)\}$.

טענה: תהא $D \in M_n(\mathbb{Z})$ באשר $D \neq 0$ אזי $\mathbb{P}_{r \leftarrow \{0,1\}^n}(D \cdot r = 0) \leq 0.5$.

מסקנה: קיימת מ"ט M אשר רצה בזמן $\mathcal{O}(n^2)$ עבורה

- לכל $x \in \{0,1\}^*$ אשר אינו קידוד של שלשת מטריצות $M(x)$ דוחה.
- לכל $x \in \{0,1\}^*$ עבורו קיימות $A, B, C \in M_n(\mathbb{Z})$ המקיימות $A \cdot B = C$ וכן $x = \langle A, B, C\rangle$ מתקיים $M(x)$ מקבלת.
- לכל $x \in \{0,1\}^*$ עבורו קיימות $A, B, C \in M_n(\mathbb{Z})$ המקיימות $A \cdot B \neq C$ וכן $x = \langle A, B, C\rangle$ מתקיים $\mathbb{P}(M(x) \text{ מקבלת}) \leq 2^{-100}$.

נוסחה אריתמטית: יהי $\mathbb{F}$ שדה ויהי C מעגל מעל $\mathbb{F}$ עם הבסיס $\{+, \times\}$ אזי נוסחה ב־C.

סימון: תהא φ נוסחה אריתמטית מעל $\mathbb{F}$ עבורה לכל $x_1 \ldots x_n \in \mathbb{F}$ מתקיים $\varphi(x_1 \ldots x_n) = 0$ אזי $\varphi \equiv 0$.

הגדרה: $\mathrm{ZE}_{\mathbb{F}} = \{\langle\varphi\rangle \mid \varphi \equiv 0 \text{ עבורה } \mathbb{F} \text{ נוסחה אריתמטית מעל}\}$.

טענה: $\overline{\mathrm{ZE}_{\mathbb{Z}_2}} \in \mathcal{NPC}$.

טענה: תהא φ נוסחה אריתמטית בעומק h מעל $\mathbb{F}$ אזי φ מחשבת פולינום מדרגה לכל היותר 2^h.

טענה: תהא φ נוסחה אריתמטית מעל $\mathbb{F}$ המחשבת $f \in \mathbb{F}[x_1, \ldots, x_n]$ באשר $\deg(f) < |\mathbb{F}|$ אזי $(\varphi \equiv 0) \iff (f = 0)$.

מסקנה: יהי $\mathbb{F}$ שדה אינסופי אזי $\mathrm{ZE}_{\mathbb{F}} \in \mathcal{R}$.

למה שוורץ־זיפל: יהי $f \in \mathbb{F}[x_1, \ldots, x_n]$ באשר $f \neq 0$ ותהא $S \subseteq \mathbb{F}$ סופית אזי $\mathbb{P}_{a_1, \ldots, a_n \leftarrow S}(f(a_1 \ldots a_n) = 0) \leq \frac{\deg(f)}{|S|}$.

מסקנה: קיימת מ"ט M עבורה לכל $x \in \{0,1\}^*$ מתקיים

- אם x אינו קידוד של נוסחה אריתמטית מעל $\mathbb{R}$ מתקיים $M(x)$ דוחה.
- אם קיימת φ נוסחה אריתמטית מעל $\mathbb{R}$ המקיימת $\varphi \equiv 0$ וכן $x = \langle\varphi\rangle$ מתקיים $M(x)$ מקבלת בזמן $\mathrm{poly}(|\varphi|)$.
- אם קיימת φ נוסחה אריתמטית מעל $\mathbb{R}$ המקיימת $\varphi \not\equiv 0$ וכן $x = \langle\varphi\rangle$ מתקיים $\mathbb{P}(M(x) \text{ מקבלת}) \leq 0.01$ בזמן $\mathrm{poly}(|\varphi|)$.

מכונת טיורינג אקראית: תהא $T(n)$ חשיבה בזמן אזי מ"ט דו־סרטית M עם קונפיגורציה התחלתית $x\$r$ באשר $r \in \{0,1\}^{T(|x|)}$.

זמן ריצה של מכונת טיורינג אקראית: תהא $T(n)$ חשיבה בזמן ותהא M מכונת טיורינג אקראית אזי T.

סימון: תהא M מ"ט אקראית עם זמן ריצה $T(n)$ יהי $x \in \{0,1\}^*$ ויהי $r \in \{0,1\}^{T(|x|)}$ אזי $M(x; r) = M(x\$r)$.

קלט של מכונת טיורינג אקראית: תהא M מ"ט אקראית עם זמן ריצה $T(n)$ יהי $x \in \{0,1\}^*$ ויהי $r \in \{0,1\}^{T(|x|)}$ אזי x.

אקראיות של מכונת טיורינג אקראית: תהא M מ"ט אקראית עם זמן ריצה $T(n)$ יהי $x \in \{0,1\}^*$ ויהי $r \in \{0,1\}^{T(|x|)}$ אזי r.

סימון: תהא M מ"ט אקראית עם זמן ריצה $T(n)$ יהי x קלט אזי $M(x)$ משתנה מקרי לקבלת $M(x; r)$ עבור $r \in \{0,1\}^{T(|x|)}$ אקראית.

הגדרה: תהא $\alpha : \mathbb{N} \to [0,1]$ ותהא שפה $\mathcal{L}$ עבורה קיימת מ"ט אקראית M עם זמן ריצה פולינומי $T(n)$ המקיימת כי החל ממקום מסויים $n \in \mathbb{N}$ מתקיים

- לכל $x \in \mathcal{L} \cap \Sigma^n$ מתקיים $\mathbb{P}_{r \leftarrow \{0,1\}^{T(n)}}(M(x; r) \text{ מקבלת}) \geq \alpha(n)$.
- לכל $x \notin \mathcal{L} \cap \Sigma^n$ מתקיים $\mathbb{P}_{r \leftarrow \{0,1\}^{T(n)}}(M(x; r) \text{ מקבלת}) = 0$.

אזי $\mathcal{L} \in \mathcal{RP}(\alpha)$.

טענה: תהיינה $\alpha, \beta : \mathbb{N} \to [0,1]$ באשר $\alpha \leq \beta$ החל ממקום מסויים אזי $\mathcal{RP}(\beta) \subseteq \mathcal{RP}(\alpha)$.

טענה: $\mathcal{RP}(1) = \mathcal{P}$.

טענה: תהא $\alpha : \mathbb{N} \to [0,1]$ באשר $0 < \alpha$ החל ממקום מסויים אזי $\mathcal{RP}(\alpha) \subseteq \mathcal{NP}$.

הגדרה: תהא $\alpha : \mathbb{N} \to [0,1]$ אזי $\mathrm{co}\mathcal{RP}(\alpha) = \left\{\overline{L} \mid L \in \mathcal{RP}(\alpha)\right\}$.

טענה: תהא $\alpha : \mathbb{N} \to [0,1]$ ותהא שפה $\mathcal{L}$ אזי $\mathcal{L} \in \mathrm{co}\mathcal{RP}(\alpha)$ אם"ם קיימת מ"ט אקראית M עם זמן ריצה פולינומי $T(n)$ המקיימת כי החל ממקום מסויים $n \in \mathbb{N}$ מתקיים

- לכל $x \in \mathcal{L} \cap \Sigma^n$ מתקיים $\mathbb{P}_{r \leftarrow \{0,1\}^{T(n)}}(M(x; r) \text{ מקבלת}) = 1$.
- לכל $x \notin \mathcal{L} \cap \Sigma^n$ מתקיים $\mathbb{P}_{r \leftarrow \{0,1\}^{T(n)}}(M(x; r) \text{ מקבלת}) \leq 1 - \alpha(n)$.

טענה: $\mathrm{ZE}_{\mathbb{R}} \in \mathrm{co}\mathcal{RP}(0.99)$.

טענה: יהיו $c, d \in \mathbb{N}$ אזי $\mathcal{RP}(n^{-c}) = \mathcal{RP}\left(1 - 2^{-n^d}\right)$.

סימון: $\mathcal{RP} = \mathcal{RP}(0.5)$.

סימון: $\mathrm{co}\mathcal{RP} = \mathrm{co}\mathcal{RP}(0.5)$.

הגדרה: תהיינה $\alpha, \beta : \mathbb{N} \to [0,1]$ ותהא שפה $\mathcal{L}$ עבורה קיימת מ"ט אקראית M עם זמן ריצה פולינומי $T(n)$ המקיימת כי החל ממקום מסויים $n \in \mathbb{N}$ מתקיים

- לכל $x \in \mathcal{L} \cap \Sigma^n$ מתקיים $\mathbb{P}_{r \leftarrow \{0,1\}^{T(n)}}(M(x; r) \text{ מקבלת}) \geq \beta(n)$.
- לכל $x \notin \mathcal{L} \cap \Sigma^n$ מתקיים $\mathbb{P}_{r \leftarrow \{0,1\}^{T(n)}}(M(x; r) \text{ מקבלת}) \leq \alpha(n)$.

אזי $\mathcal{L} \in \mathcal{BPP}(\alpha, \beta)$.

סימון: $\mathcal{BPP} = \mathcal{BPP}\left(\frac{1}{3}, \frac{2}{3}\right)$.

טענה: תהא $\alpha : \mathbb{N} \to [0,1]$ אזי $\mathcal{RP}(\alpha) = \mathcal{BPP}(0, \alpha)$.

טענה: תהא $\alpha : \mathbb{N} \to [0,1]$ אזי $\mathrm{co}\mathcal{RP}(\alpha) = \mathcal{BPP}(1 - \alpha, 1)$.

טענה: תהיינה $\alpha, \beta, \gamma, \delta : \mathbb{N} \to [0,1]$ עבורן $\alpha \leq \beta \leq \gamma \leq \delta$ החל ממקום מסויים אזי $\mathcal{BPP}(\alpha, \delta) \subseteq \mathcal{BPP}(\beta, \gamma)$.

משפט צ'רנוף־הופדינג: יהי $\delta > 0$ יהי $n \in \mathbb{N}$ ויהיו $A_1, \ldots, A_n \sim \mathrm{Ber}(p)$ אזי $\mathbb{P}\left(\left|p - \frac{1}{n}\sum_{i=1}^n A_i\right| \geq \delta\right) \leq 2^{-\Theta\left(\delta^2 n\right)}$.

טענה: יהיו $c, d \in \mathbb{N}$ ותהא $\alpha : \mathbb{N} \to [0,1]$ חשיבה בזמן פולינומי באשר $n^{-c} \leq \alpha(n) \leq 1 - n^{-c}$ החל ממקום מסויים אזי $\mathcal{BPP}\left(\alpha(n) - n^{-c}, \alpha(n) + n^{-c}\right) \subseteq \mathcal{BPP}\left(2^{-n^d}, 1 - 2^{-n^d}\right)$.